О Б Щ И Н А Б О Ж У Р И Щ Е - С О Ф И Й С К А О Б Л А С Т

гр. Божурище, бул. „Европа” №85, тел. 02/9932913, факс 02/9933104, e-mail: obshtina@bozhurishte.bg

На основание чл. 52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците в 30-дневен срок от настоящото публикуване на РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН КОСТИНБРОД 2021–2028 г. на Интернет страницата на Община Божурище, на всички заинтересовани страни се предоставя възможност да изразят своите становища и да дават предложения по изготвения проект, в срок до 17,30 часа на 19.10.2022г. включително, в деловодството на общинската администрация или на e-mail: obshtina@bozhurishte.bg

МОТИВИ

РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН КОСТИНБРОД 2021–2028 е мотивиран от следното:

1. Причини, които налагат приемането

Към настоящия момент Община Божурище няма действаща общинска програма за управление на отпадъците. Последната действаща е приключила през 2020г.

Съгласно чл. 52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), общини включени в РСУО, могат да разработят обща програма, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

Проектът на Регионалната програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд, е изготвен на основание чл. 52, ал. 6 от ЗУО и във връзка с чл. 15, ал. 1, т. 5, чл. 57 и чл. 59 от ЗООС и е в съответствие с изискванията на действащите законови и подзаконови нормативни актове. Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията и за периода на действие на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.)

2. Целите, които се поставят

Генералната стратегическа цел на общините от Регионално сдружение за управление на отпадъците на регион Костинброд в сферата на управлението на отпадъците е „Общество и бизнес, които подобряват прилагането и йерархията на управлението на отпадъците във всички процеси и нива“.

В Регионалната програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд 2021-2028 г. са формулирани три цели, както следва:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

- Намаляване на количествата и на риска от депонирани отпадъци;

Предложените планове за действие и мерки за постигане на целите, са в съответствие с НПУО 2021-2028г.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на проекта на Наредбата

Финансовите средства за прилагане на Програмата ще бъдат осигурени от общинския бюджет, държавния бюджет, възстановени отчисления, европейски, национални и други програми.

4. Очаквани резултати от прилагането

С приемането на настоящата Програма се цели създаване на стабилна система за управление на генерираните отпадъци.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз

Настоящата Регионална програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд 2021-2028 г. е подзаконов нормативен акт и съответствието му с правото на Европейския съюз е предопределено от синхронизирането на действащото българско законодателство с регламентите и директивите, относими към тази материя. Предлаганата програма е в съответствие с нормативните актове от по-висока степен, както и с тези на европейското законодателство.

ПРОЕКТ!

РСУО – КОСТИНБРОД

Регионална програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд 2021г. – 2028г.

Януари 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Глава, раздел, точка	**стр.**
	Списък на използваните съкращения	4
I.	**Въведение**	5
1.	Обхват на програмата	6
2.	Географски, демографски и социално-икономически характеристики на регион Костинброд	11
2.1	Географски характеристики на региона	11
2.2	Население	20
2.3	Брутен вътрешен продукт (БВП)	22
2.4	Защитени територии в землището на общините от РСУО Костинброд	24
3.	Отпадъци в обхвата на Регионалната програма за управление на отпадъците	31
4.	Обществени консултации	31
5.	Органи за разработване и одобрение	31
II.	**Изготвяне на анализ на състоянието на управлението на отпадъци в РСУО Костинброд**	32
1.	Анализ на действащите програмни документи и задълженията на общините по управление на отпадъците	32
2.	Анализ на отпадъците	34
3.	Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците	39
4.	Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците, с акцент върху контролните функции	40
5.	Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	40
6.	Анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите	41
7.	Анализ на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	41
8.	Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци	42
III.	**SWOT анализ**	42
IV.	**Цели на регионалната програма за управление на отпадъците и избор на алтернатива за постигането им**	45
ЦЕЛ 1	Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	45
	Определение и място в йерархията за управление на отпадъците на предотвратяването на образуването на отпадъците	46

	Основни участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци	47
	Европейски документи, адресиращи въпроса за ПОО:	48
	Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.	50
	План за действие към Регионалната програма съобразен с (НППОО)	52
	Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	56
	План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	60
ЦЕЛ 2	Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	62
	План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	63
	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	72
	План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	73
	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	80
	План за действие на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	82
	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	84
	План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	86
ЦЕЛ 3	Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци	87
	План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	88
VI.	**Координация с други регионални планове и програми**	91
VII.	**Система за мониторинг, отчет, контрол и актуализация на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците**	91
1.	Наблюдение на изпълнението на регионалната програма за управление на отпадъците	92
2.	Мониторинг, контрол и отчитане на изпълнението на регионалната програма за управление на отпадъците	92
3.	Актуализация на програмата	93

Списък на използваните съкращения

БО	Битови отпадъци
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДТБО	Депо за твърди битови отпадъци
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕХБО	Експеримент за характеризиране на битовите отпадъци
ЗВ	Закон за водите
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЖЛ	Излезли от употреба луминесцентни и други живак съдържащ лампи
МРО	Масово разпространени отпадъци
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МЗХиГ	Министерство на земеделието и храните и горите
МЗ	Министерството на здравеопазването
МФ	Министерството на финансите
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
НППОО	Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Р. България
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба акумулаторни батерии
ОбС	Общински съвет
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПДООС	Програма за действие в областта на околната среда
ПО	Пластмасови отпадъци
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЗИ	Регионална здравна инспекция

СО	Строителни отпадъци
РДО	Рамкова директива за отпадъците

Регионална програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд за периода 2021 – 2028 г. е разработена на основание чл.79 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл. 52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/.

Обхватът и съдържанието на документа са в съответствие с „Методически указания за разработване на регионални програми за управление на отпадъците“, утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите, както и със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) в Република България за периода 2021-2028 г.

Програмата урежда прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно и регионално ниво и представлява документ, който цели да послужи за бъдещо по-ефективно и екологосъобразно управление на отпадъците на територията на общините, членуващи в Регионално сдружение за управление на отпадъците на Регион Костинброд - Община Костинброд, Община Божурище, Община Годеч, Община Драгоман, Община Своге и Община Сливница.

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Основна цел на програмата е намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

Програмата за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд (РПУО), включващ общините Костинброд, Божурище, Годеч, Драгоман, Своге и Сливница, е изготвена за периода 2021-2028 г. на основание чл. 52, ал. 6 от ЗУО, съгласно който се предоставя възможност кметовете на две или повече обедини в регионална система за управление на отпадъците, да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в подпрограмите. С регионалната програма, общините ще разпределят отговорностите за постигане на целите по управление на отпадъците и ще определят рамката за ефективно управление на общите съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

Обхватът и съдържанието на документа са в съответствие с Методическите указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021 г. на Министъра на околната среда и водите, както и със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Програмата за управление на дейностите по отпадъците на Регион Костинброд (2021 – 2028 г.) се явява един от най-важните инструменти за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво и представлява документ, който цели да послужи за бъдещо по-ефективно и екологосъобразно управление на отпадъците.

Във връзка с управление на отпадъците на регионален принцип и в съответствие с принципите на ЗУО е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците -

регион Костинброд (РСУО – Костинброд). С Протокол от 14.04.2020 г. от проведено Общо събрание на РСУО Костинброд е взето решение да се изготви Регионална програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд с цел организиране на мерки на регионално ниво, за да съумеят общините да постигнат националните и европейските цели в сектор отпадъци.

1. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА.

Регионалната програма за управление на отпадъците на регион Костинброд включва необходимите мерки за изпълнение на общините, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012 г.) и подзаконовите нормативни актове.

Програмата съдържа преглед на текущото състояние на региона, по отношение управлението на отпадъците, както и регламентира целите, принципите, мерките, начините на изпълнение, начините за контрол, начините за финансиране на дейностите и очакваните резултати за изпълнение на задълженията на Общинската администрация по отношение на управлението на отпадъците.

Разработването на програмата е съобразено със следните основни принципи:

- *“Предотвратяване”* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- *“Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща*” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- *“Превантивност”* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- “*Близост”* и *“самодостатъчност”* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността“* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Програмата отчита риска от въздействието на отпадъците върху околната среда, средствата и методите за тяхното най-екологично третиране, като и ограничаване на риска върху човешкото здраве от тяхното въздействие.

Тя е инструмент, чрез който се очертава бъдещата рамка за управлението на отпадъците. Процесът на предварително планиране е важна част от цялостната насока и постигането на конкретни резултати в тази област.

Чрез разработването на програмата се цели навременно предвиждане, както на необходимия финансов ресурс за изпълнение на дейността, така и на конкретни мерки, които следва да се предприемат при управлението на отпадъците, изпълняващи законодателството в тази област.

Програмата е разработена съгласно Национален план за управление дейностите по отпадъци (НПУДО) 2021 -2028 г. като в нея са залегнали следните принципи:

ПРИНЦИП НА ПРЕДПАЗНИТЕ МЕРКИ:

Този принцип представлява инструмент за управление на риска, който може да се прилага, когато съществува научна несигурност във връзка с предполагаем риск за човешкото здраве или околната среда, произтичащ от определено действие или политика. Например, за да се избегне увреждане на човешкото здраве или околната среда в случай на съмнения във връзка с потенциално опасното въздействие на даден продукт, могат да бъдат дадени инструкции за прекратяване на разпространението на въпросния продукт или за изтеглянето му от пазара, ако продължава да съществува несигурност след изготвянето на обективна научна оценка. Този вид мерки трябва да бъдат недискриминационни и пропорционални и трябва да се преразглеждат при получаване на допълнителна научна информация.

ПРИНЦИПЪТ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ:

Устойчиво развитие означава, че нуждите на настоящето поколение трябва да се задоволяват, без компромиси, с възможност на бъдещите поколения да задоволят своите собствени потребности. Това е основна, всеобхващаща цел на Европейската Общност, която е част и от Договора за създаване на ЕС, покриваща всички политики и дейности на Общността.

Устойчивото управление на отпадъците означава свеждане на употребата на естествени ресурси до минимум, увеличаване на дейностите по предотвратяване образуването, обезвреждането и рециклирането на отпадъците и осъществяване на третирането и депонирането на отпадъците с минимално въздействие върху околната среда, което да запазва доколкото е възможно повече ресурсите и да съхранява околната среда за бъдещите поколения.

ПРИНЦИПЪТ НА ПРЕВАНТИВНИТЕ ДЕЙСТВИЯ:

Принципът на превантивните действия е основополагащ, когато става въпрос за разработване на стратегически документ и най-вече в случаите, касаещи човешкото здраве. Настоящата програма има за цел да включи и мерки, свързани с предотвратяването на отрицателни последици върху околната среда посредством правилното управление на дейностите, свързани с уравнение на отпадъците. Ще бъде взета под внимание защита на околната среда от въздействието на отпадъците, което означава, че трябва да бъдат използвани такива мерки, които в най-малка степен увреждат околната среда, което включва намаляване на генерирането количество отпадъци и вредни емисии на територията на РСУО.

ПРИНЦИ ЗА СПАЗВАНЕ ОТПАДЪЦИТЕ НА ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ:

Йерархията на управлението на отпадъците е определена в рамковата директива за отпадъци, транспонирана в националното законодателство със ЗООС, ЗУО и подзаконовата нормативна рамка. Управлението на отпадъците следва да се извършва чрез предприемане на мерки за насърчаване на вариантите, които да обезпечават най-благоприятните решения и мерки за управление на отпадъците, като се следва следната последователност: предотвратяване образуването на отпадъци; подготовка за повторна употреба; рециклиране; друго оползотворяване (например за получаване на енергия); обезвреждане.

ПРИНЦИПЪТ ЗА АНГАЖИРАНОСТТА:

Принципът на ангажираността се основава на въвличане на обществеността при вземането на решения и изпълнението на мерките по управление на отпадъците. Участието на обществеността се определя като даване възможност на населението да въздейства върху резултатите от плановете и целия процес по опазване на околната

среда. Създаването на информираност по екологични въпроси и за повишаване възприемането и сътрудничеството за конкретния план/дейност/мярка е от голямо значение, когато става въпрос за намаляване на генерираните количества отпадъци още при източника. Участието на обществеността се препоръчва при всеки етап от процеса на управление и опазване на околната среда, а информационните и разяснителните кампании са неотменна част от процеса. Настоящата програма, придържайки се към принципа на ангажираността, предвижда и мерки, свързани с „въвличане“ на общността в процеса по засилване на ангажираността и отговорността, както и в кампании за популяризиране на мерките за управление на отпадъците.

ПРИНЦИПЪТ ЗА ИНФОРМИРАНОСТ:

За екологичните проблеми както на национално, така и на световно ниво трябва да се алармира навременно. Вниманието към екологичните проблеми нараства с всяка изминала година. Наблюдава се тенденция правителствата да преразглеждат политиките си относно мерките за опазване на околната среда и ограничаване вредните влияния върху нея. Принципът се основавана необходимостта от информираност на населението за проблемите на околната среда, с цел екологосъобразен начин на живот.

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда, като всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

ПРИНЦИПЪТ ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА:

Принципът Замърсителят плаща означава, че лицето, което замърсява трябва да плати разходите за отстраняване на замърсяването. В сектора на управление на отпадъците това означава, че генераторът на отпадъци трябва да поеме пълната стойност за третирането и окончателното обезвреждане на образуваните от него отпадъци

Съблюдавайки горепосочените принципи е определен и обхватът на РПУО.

Регионална програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд (2021-2028г.) е разработена на основание Чл.79 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и Чл.52, ал. 6 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда. В съдържанието й са включени мерки свързани с управлението на отпадъците генерирани от територията на общините от РСУО - Костинброд като са отразени и процесите от образуването на отпадъците до тяхното обезвреждане. Предмет на програмата са битови отпадъци; строителни отпадъци; специфични потоци отпадъци – МРО; разделно събиране на рециклируеми отпадъци и компостиране на биологичноразградими отпадъци.

Настоящата програма е с период на действие от 2021 до 2028 г. и подлежи на актуализация в случай на изменения в Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и/или при всяка значима промяна в нормативната база на дейностите по управление на отпадъците.

Предмет на програмата са дейностите по управление на:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци.

Стратегията трябва да бъде ориентирана към постепенно въвеждане на системи за управление на отпадъците, които да осигуряват минимално въздействие върху околната среда.

С оглед синхронизиране с мерките за регионално управление на отпадъците с настъпилите промени в националното законодателство, програмата е съобразена с европейското и национално законодателство в областта на управлението на отпадъците.

Правилното въвеждане, прилагане и правоприлагане на законодателството на ЕС в областта на отпадъците са сред основните приоритети на политиката на ЕС в областта на околната среда. Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, наричана Рамкова Директива за отпадъците(РДО), отменя предишната Директива 2006/12 за отпадъците и Директиви 75/439/ЕЕС и 91/689/ЕЕС касаещи съответно отпадъците от отработени масла и опасните отпадъци. Преработената Рамкова Директива за отпадъците се прилага от 12 Декември 2010 и въвежда нови разпоредби с цел стимулиране на предотвратяването на образуване на отпадъци и рециклирането като част от йерархията на отпадъците, изясняването на ключови понятия, като дефинициите за отпадък, оползотворяване и обезвреждане както и установяване на подходящи процедури, приложими за странични продукти и край на отпадъка.

Законът за управление на отпадъците (ЗУО) е приет от XLI Народно събрание на Република България на 28 юни 2012 г. и обнародван в Държавен вестник на 13 юли 2012 г., и рецитира изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС. Той регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Във връзка с процеса на програмиране, ЗУО съдържа няколко ключови изисквания относно общинската програма за управление на отпадъците.

Първо: Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО).

Второ: Програмата се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на НПУО. Периодът на приетия от Министерски съвет НПУО е 2021-2028 г. Следователно регионалната програма за управление на отпадъците следва да се разработи за периода до 2028 г.

Трето: Програма трябва да включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кметовете на общините, регламентирани в Глава втора, Раздел III на ЗУО.

Четвърто: Програма трябва да е достъпна за обществеността най-малко чрез публикуването ѝ на интернет страницата на общините.

Тъй като ЗУО изисква програмите за управление на отпадъците да се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците, то той определя рамката на обхвата и съдържанието на регионалните програми за управление на отпадъците. В този контекст, ЗУО съдържа конкретни изисквания за съдържание на НПУО, респективно към програмите за управление на отпадъците, поради което в обхвата на настоящата програма са:

- анализ на състоянието и прогноза за вида, количествата и източниците на отпадъците, образувани на територията на страната, както и за отпадъците,

които е вероятно да бъдат обект на трансграничен превоз от или до националната територия;

- съществуващите схеми за събиране на отпадъци и основни инсталации и съоръжения за обезвреждане и оползотворяване, включително всякакви специални договорености за отработени масла, опасни отпадъци или потоци от отпадъци, за които са регламентирани изисквания с този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;
- оценка на необходимостта от нови схеми за събиране, закриване на съществуващи инсталации и съоръжения за отпадъци, допълнителна инфраструктура от инсталации и съоръжения за отпадъци, както и съотносимите към това инвестиции;
- информация за критериите, използвани за определяне на местоположението и капацитета на основните инсталации и съоръжения за обезвреждане или оползотворяване на отпадъци, които се предвижда да бъдат изградени;
- общи политики за управление на отпадъците, включително предвидени технологии и методи за управление на отпадъците, и специфични политики към определени групи отпадъци, които изискват специално управление;
- мерки за подпомагане на повторната употреба на продуктите и на дейности

по подготовка за повторна употреба, по-специално чрез насърчаване създаването на мрежи за повторна употреба и поправки и подкрепата за тях, използването на икономически инструменти, критерии за доставка, количествени цели или други мерки;

- мерки за насърчаване на висококачествено рециклиране чрез въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъци, когато това е технически, екологично и икономически приложимо, за да се гарантират необходимите стандарти за качество на съответните рециклиращи сектори;
- организационни аспекти, свързани с управлението на отпадъци, включително описание на разпределението на отговорностите между централните и териториалните изпълнителни органи, физическите и юридическите лица, които осъществяват управлението на отпадъците;
- оценка на ползата и целесъобразността от използването на икономически и други инструменти за решаване на различни проблеми в областта на отпадъците, като се взема предвид необходимостта от поддържане на гладкото функциониране на пазара;
- мерки за насърчаване на разделното събиране на биоотпадъците с цел компостиране и анаеробно разграждане, както и за третиране на биоотпадъците по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда, в т.ч. мерки за поетапно намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци;
- мерки за насърчаване прилагането на варианти за управление на отпадъците, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло, в съответствие с йерархията за управление на отпадъците, посочена в ЗУО;
- използването на безопасни за околната среда материали, произведени от биоотпадъци;
- отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, в т.ч. мерки за предотвратяване и повторна употреба;

- национална стратегия за ограничаване на количествата биоразградими отпадъци, обезвреждани в депа;
- информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и мерки за тяхното възстановяване;
- мерки за прилагане на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост или към специфични групи от потребители;
- целите, етапите и сроковете за тяхното постигане;
- оценка на финансовите средства, необходими за осъществяване на плана;
- координация с други планове и програми, имащи връзка с дейността;
- система за отчет и контрол на изпълнението;
- система за оценка на резултатите и за актуализация на плана.

Програмата за управление на отпадъците на регион Костинброд включва и мерки за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, както и на инсталации за оползотворяване на битови отпадъци (1) чрез прилагане на най-добрите налични техники; (2) в най-близките съоръжения/инсталации, намиращи се до източника на образуване на отпадъците, като се използват найподходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда.

Програмата предвижда и мерки за прилагане на системи за разделно събиране най-малко на следните отпадъци: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, и мерки за изпълнение на целите за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъчни материали по чл. 31 и 32 от ЗУО - битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, битовите биоразградими отпадъци, в т.ч. биоотпадъците.

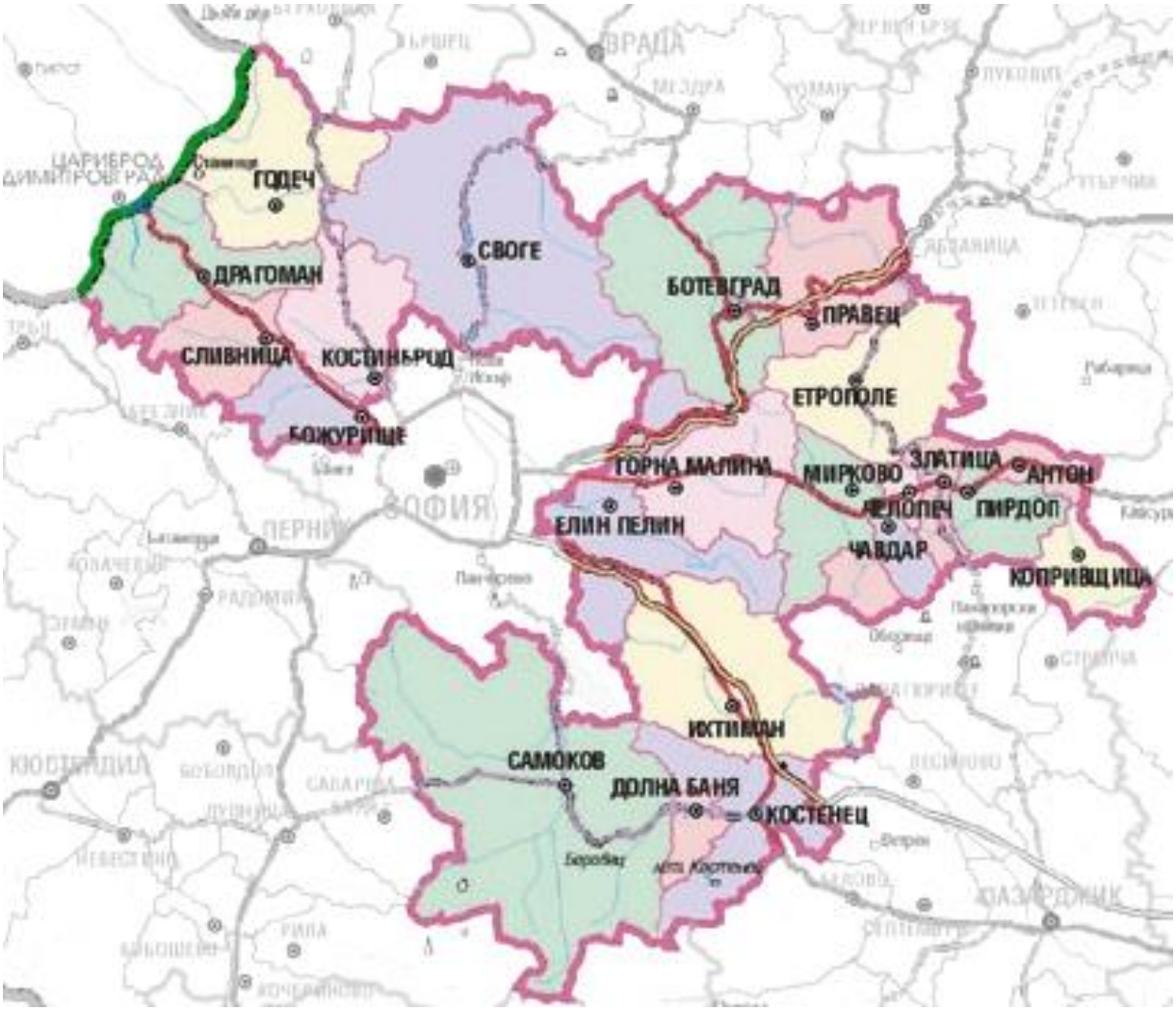
2. ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА РЕГИОН КОСТИНБРОД

2.1. Географски характеристики на региона

В регионално сдружение за управление на отпадъците на регион Костинброд влизат общините:

Костинброд; Божурище; Годеч; Драгоман; Своге и Сливница.

Общините са разположени в Западна България и представляват основни съставни общини в Софийска област. Общата територия на шестте общини обхваща 65 173 бр. жители.

Фиг. № 1 – Карта на общините, включени в обхвата на Софийска област

ОБЩИНА КОСТИНБРОД

Във физиогеографски план Община Костинброд се позиционира в северозападната част на Софийско поле. Територията, върху която е разположена представлява коритообразна котловина. Софийското поле е обградено на север от разчленените склонове на Стара планина, на юг от Люлин и Витоша, на запад стига до варовитите възвишения на Сливница и Драгоман. През територията на общината минават реките Блато, Сливнишка и Белица.

Фиг. 2 – Териториален обхват на Община Костинброд

Мястото й сред регионалните териториални единици, попада в обхвата на Югозападния район от ниво 2. Важна особеност в местоположението на общината е и това, че се намира в границите на Софийска област. Община Костинброд е разположена в непосредствена близост, северозападно от гр. София. На югоизток граничи със Столичната община, на юг – с община Божурище, на запад – с общини Сливница и Драгоман, на северозапад – с община Годеч, а на североизток – с община Своге. В границите на Община Костинброд се включват 14 населени места, по-големи от които са административния център – град Костинброд и кметствата с. Петърч и с. Драговищица. Територията на община Костинброд заема площ от 254 239 дка в границите на общинския център и кметствата на с. Безден, с. Богьовци, с. Бучин проход, с. Голяновци, с. Градец, с. Драговищица, с. Дреново, с. Дръмша, с. Опицвет, с. Петърч, с. Понор, с. Царичина, с. Чибаовци.

Общата площ на община Костинброд е 254,4 хил.дка. След 2003 г. на територията на общината функционират 6 кметства - Петърч, Драговищица, Голяновци, Градец, Чибаовци, Опицвет, като в тях са избрани пряко от населението кметове. В останалите населени места след избор от Общинския съвет са назначени кметски наместници. Общият брой на населението в общината към 31.12.2015 г. наброява 17 172 души като 69% от тях са концентрирани в административния център. Гъстотата на населението е 69,4 души/км². Показателят е почти двойно по-висок от средния за област София (34,8 души/км²) и малко по-висок от този за Р България (66,4 души/км²).

Преминаването на три трансевропейски транспортни коридора в близост до Община Костинброд, определя транспортно-географското положение като благоприятно. Това са именно европейският транспортен коридор (ТК) № 10 (Калотина-София) и връзка с ТК № 8 (Гюешево-София-Пловдив-Бургас-Варна), представени от пътна и жп инфраструктура, както и на ТК № 4 (Видин-София-Кулата и София-Свиленград). Състоянието на пътната мрежа и отстоянието от 15 км от столицата, създава отлична предпоставка за икономически взаимовръзки на общината със съседни териториални единици. Стратегическото транспортно-комуникационно местоположение на общината следва да бъде подкрепено със съответна транспортно -

комуникационна политика. Използването въпросния потенциал би рефлектирал върху общото социалноикономическо развитие на Община Костинброд.

Релефът на общината е разделен между три височинни пояса. В северните си части той бива силно разчленен планински, а в южната си част е равнинно-хълмист. В територията на общината се включват части от Мала планина, както и части от Софийска котловина. Най-високата точка е 1155 м. (северно от с. Чибаовци). Средната надморска височина на Община Костинброд е 725 м. През територията на общината протичат реките Блато, Сливнишка и Белица. От Мала планина извират притоци на р. Искър, като найголям е Крива река, която образува къси, дълбоки проломи със скални откоси. В западната част на планината се наблюдава силно развит карст. Валежните води се губят в множество понори и дават началото на многокарстови извори.

ОБЩИНА БОЖУРИЩЕ

Община Божурище се намира в западната част на Софийското поле, в непосредствена близост до столицата София. Границите на общината са следните: североизток – община Връбница, югоизток – община Банкя, юг – общините Перник и Брезник, север – община Костинброд и запад – община Сливница.

Фиг. 3 Териториален обхват на Община Божурище

Площта на общината е 142,884 хил.дка, което е под средната за общините в страната (420,5 хил.дка), в Югозападния район за планиране (390,5 хил.дка) и в Софийска област (321 хил.дка). Общината представлява 0,128 % от общата територия на Република България. В обхвата на общината са включени 10 населени места – гр.Божурище и 9 села (Гурмазово, Делян, Златуша, Мала Раковица, Пожарево, Пролеша, Росоман, Хераково, Храбърско). На територията на общината функционират 6 кметства.

Гъстотата на населението е 55,6 чов/км2, което е под средната за страната (70,3 чов/км2).

През територията на общината преминава европейският транспортен коридор ОЕТК № 10 (Калотина-София), в близост е ОЕТК №4 и ОЕТК № 8, което определя транспортно-географското положение на Божурище като благоприятно. Железопътната

инфраструктура е от жп линията София-Банкя и София-Перник. Сравнително доброто състояние на транспортната инфраструктура е предпоставка за взаимовръзките на общината със съседните общини и столичния град. Божурище е люлка на българската авиация. Тук се намира и първият държавен конезавод, който дълги години е снабдявал с коне армията.

В геоморфоложко отношение територията на общината заема западната част на Софийското поле. Теренът има преобладаващ хълмисто-равнинен характер, като средната надморска височина е около 625-645 метра. Дъното на котловината е развито върху сенонски пирокластити и плиоценски песъчливо-глинести седименти, препокрити с делувиални и наносни конуси. Полето е запълнено с плиоценски пясъци и глини, препокрити с дебели речни наноси и на много места е заблатено. Морфоложкото оформяне на Софийската котловина е свързано с развитието на Софийската грабенова структура, ограничена от север и юг с разседи. През плиоцена и кватернера е обхваната от диференцирани негативни движения, като течението на река Искър било препречено и цялата днешна Софийска котловина била превърната в голямо езеро. Езерото изчезнало, след като по-късно реката пробила път през Стара планина и създала днешното си речно корито. В резултат от продължителното езерно съществуване по дъното на вече осушилата се котловина са се натрупали дебели седименти с мощност от 200 до 800 м.В голямата си част релефът е ерозиран от атмосферното въздействие. Геоложката основа е представена в ниската част от плиоценски и кватернерни отложения, а във високата от сенонски отложения- южен тип. Плиоценът е представен в горния си хоризонт от глини с прослойки от глинени пясъци. Кватернерните отложения се представляват от делувиални песъчливи глини, на места обогатени с чакъл и единични валуни. Кредата е представена от селонски пясъчници- кварцови, плътни до напукани, изветрели и от андезитови туфи – плътни, здрави или тектонски променени**.**

ОБЩИНА ГОДЕЧ

Община Годеч е административно-териториална единица по смисъла на ЗАТУРБ – част от Софийска област, и статистическа териториална единица от ниво LAU2 по

Номенклатурата за статистически териториални единици (NUTS) на ЕС. Съгласно закона за регионалното развитие Софийска област, респективно община Годеч, се включва към Югозападния район за планиране.

Община Годеч е разположена северозападно от гр. София, като на югоизток и изток граничи с общините Костинброд и Своге, на юг - с община Драгоман, на север – с община Берковица, а на запад – с Република Сърбия.

Фиг. 4 Териториален обхват на Община Годеч

Град Годеч се намира на кръстопът за София, Драгоман, Димитровград, в Р Сърбия, и към Берковица през Петроханския проход. Градът отстои на 48км. от София и на 25км. от КПП „Калотина".

Общата площ на община Годеч възлиза на 374,680 кв. км. (НСИ). Територията на община Годеч заема 5,3% от територията на Софийска област и 0,3 % от общата територия на Република България.

Релефът е основен фактор за формирането и развитието на географската обвивка. Той е резултат от взаимодействието между литосферата, хидросферата и атмосферата. Голямо значение за формирането на релефа в общината оказва строежа на земната кора (морфоструктури) и съвременните неотектонски движения. Те влияят върху образуването на основните форми на релефа. Най-високия хребет на територията на общината започва от Сребърна през връх Ком до Петрохан и е разположен в северната й част. Най-ниският хребет се нарича Чапаня и се намира в южната част на община Годеч. В западната част на общината се простира Гладно поле (685 м.), което на изток увеличава надморската си височина и образува множество ридове с различни направления. Релефът е предимно хълмист, ниско планински, заоблен и разчленен от р. Нишава, р. Станянска, р. Врелото, както и от техните притоци, които са с непостоянен режим. От друга страна неотектонските движения оказват влияние върху скоростта и развитието на голяма част от морфосклупторните процеси и спомагат за формирането и развитието на мезо и микрорелефа. За развитието на морфосклупторните процеси голяма роля оказват външните земни сили, в резултат на които се проявяват процеси, като ерозия, денудация, екзарация.

В резултат на ерозията по долината на река Нишава се наблюдават речни тераси, наносни конуси, в които се депонират големи количества вода, речни острови, меандри, оврази и др. Установени са силно ерозирали терени, където стопанската дейност е невъзможна - с. Бърля, Комщица, Губеш, Голиш, Равна и др. 13.9% от територията е слабо ерозирала, а 1.8% е силно ерозирала. Характерно за района около с. Брақьовци са интензивни карстови процеси, които водят до образуване на сухи карстови долини, пещери, валози, вртопи. Карстовите процеси са свързани главно с варовици и в по-

малка степен с доломити. В района на с. Комщица се формират срутища под действието на стръмни склонове, изградени от варовици и пясъчници. Друг феномен на природата са каменни венци, югозападно от с. Гинци. Наблюдават се билни заравненост, склонови стъпала и т.н. Най-високата точка в района на общината е връх Ком (2016 м.), разположен на самата административна граница с община Берковица, а най-ниската е разположена по талвега на река Нишава на 525 м. надморска височина. Други високи точки са Куратски връх с 1850 м, който е разположен непосредствено до с. Гинци, връх Вучи баба (1294 м.), връх Равно буче (1499 м.), връх Сребърна (1931 м.) и други. Равнините (0 – 4 градуса) в общината заемат само 0.5% от цялата и площ; полегатите наклони (5 – 10 градуса), заемат 2.5% от територията и; склонове с наклон между 11 и 20 градуса заемат 36.8%; стръмните склонове (21 – 30 градуси) - 46.7%, а много стръмните, над 31 градус – 13.5%. Може да се направи извод, че община Годеч попада в нископланинския и среднопланинския пояс. Релефните форми благоприятстват развитието на земеделието в южните части, където е разположена по-голямата част от обработваемата земя. Склоновете на Стара планина са заети от пасища — от значение за развитието на животновъдството. На територията на общината не е регистрирана значима сеизмична активност.

ОБЩИНА ДРАГОМАН

Община ДРАГОМАН се намира непосредствено до западната граница на Република България. Административният център на общината е град Драгоман. Разположен е в малко високопланинско поле, в западната част на Софийската котловина, на около 36 км. западно от София и на 15 км. източно от Република Сърбия.

Средната надморска височина на град Драгоман е 722.40 метра. На областта Бурел е 765 мн. в. Най-ниската надморска височина в общината се намира при село Калотина, около 495 м. Най-ниската точка е нулата на рейката на река Нишава – 488.66 метра, а най-високата е връх Петровски кръст – 1206 м. Теренът, на който се намира и развива общината е карстов. Окарстянето е почти повсеместно явление (Чепън, Три уши, Ждрелото на р.Нишава, Габерски камък и др.), поради тази причина дъждовната повърхностна вода пропада в земните недра. Изворите и породилите се от тях потоци, поради вододелния характер на района се превръщат в притоци на двете най-големи реки течащи през общината – Габерска (Борелска) река и река Нишава. Община Драгоман се явява важен транспортен възел с добре изградена инфраструктура, обвързаност със столицата от една страна и със Сърбия от другата. Пресича се от международния път Е80, който свързва Западна Европа с Близкия Изток.

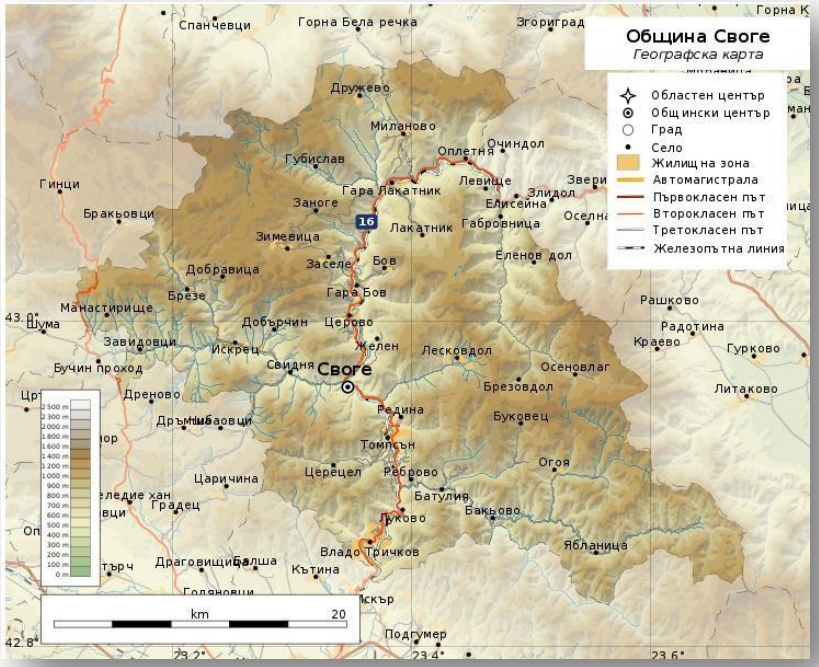
Фиг. 5 Териториален обхват на Община Драгоман

ОБЩИНА СВОГЕ

Община Своге е разположена в западна България, в северната част на Югозападен регион и северната част на Софийска област. Общината влиза в състава на 23-те общини на Софийска област. На запад граничи с общините Годеч и Костинброд (Софийска област), на север с общините Вършец (област Монтана), Враца и Мездра (Врачанска област), на изток с община Ботевград и на юг - с община София-град.

Община Своге има площ от 869 кв.км, което съставлява 12,27 % (втора по големина) от територията на Софийска област, 4,26 % от територията на Югозападен район, и 0,78 % от територията на България. Общината обединява 38 населени места, от които 1 град (общинският център град Своге) и 37 села, сред които по-големите - Искрец, Владо Тричков, Лакатник, Церово и др.

Общината се отличава е благоприятно географско положение, както от гледна точка на близостта на общинския център град Своге до София (32,7 км), така и като територия, осигуряваща връзка между Северна България и Столицата. Географското разположение на общината създава добри предпоставки за активизиране на връзките със София и по- големите стопански центрове в Западна България и привличане на инвестиционни интереси за усвояването на планинските ресурси в подкрепа на местното стопанско развитие и за подобряването на условията за живот на населението в този планински район.

Фиг. 6 Териториален обхват на Община Своге

Основно значение за поддържане на стопанска активност и засилване на вътрешнорегионалните и междурегионалните връзки имат второкласният път II-16 София - Своге - Елисейна- Ребърково (Мездра - Ботевград), който се свързва с един от най- големите европейски транспортни коридори - № 4 (Дрезден/Нюрнберг - Прага - Виена/Братислава - Будапеща - Крайова/Констанца - Видин - Своге - София - Солун/Пловдив - Истанбул), чието значение нарасна сред влизането в експлоатация на Дунав мост 2, и железопътната линия София - Мездра - Горна Оряховица, която е част от големия железопътен пръстен на страната. В западната част на общината преминава

първокласният път 1-81 София - Лом. Общинската пътна мрежа е изградена предимно от общински, главно планински, пътища. Връзката със съседните общини се осъществява и чрез второкласни и третокласни пътни артерии. С надобщинско значение са III-162 (Елисейна - Своге) - Миланово - Долна Бяла речка - Стояново - (Монтана - Враца) и Ш-164 Своге - Искрец - Бучин проход, чрез които се осъществява връзката с път Е-81 и общините Костинброд и Годеч.

Релефът е предимно планински със средна надморска височина 818 м и денивелация от 345 м[1]. Територията се намира в пределите на Западна Стара планина и се пресича субмеридионално от Искърския пролом. Тя включва части от планините Мала, Понор, Козница, Врачанска, Ржана, Голема, Мургаш и Софийска. Отводнява се от река Искър и нейните притоци Искрецка, Батулийска, Габровница и др. Основната част от селищата и придружаващите ги обработваеми площи са разположени в ниските части на релефа, привързани към Искърския пролом. Планинските склонове са покрити с гори и смесена дървесно-храстова растителност. Билата са заети от естествени пасища и ливади.

Съвременният релеф е комплексен резултат от проявата на фактори с природен и антропогенен произход, където водещо значение има масивният характер на планинските структури, формиран върху сложния гънково-навлачен строеж на Свогенската антиклинала. Орографската ос е изтеглена в посока северозапад-югоизток.

На съвременния етап определяща роля за развитието на релефа имат денудационните, ерозионните и карстовите процеси. В билните части на планините се разкрива палеозойският фундамент, представен от аргилити, алевролити, пясъчници. Върху тях широка площна изява имат ерозионните процеси. Фундаментът е широко препокрит от триаски и юрски материали - варовици, доломити, брекчоконгломерати, пясъчници, създаващи среда за развитието на активни карстови процеси - карни полета, понори, пещери, пропасти, карстови извори (територията се отнася към Врачанския, Понорския и Безденския карстови райони). В обхвата на Искърския пролом и дълбоко всечените долини на притоците му съществуват условия за проява на свлачищносрутищни процеси.

Така представените особености на релефа (пресечен планински терен, стръмни наклони, дълбоки долинни врязвания, карст) създават сериозни затруднения пред изграждането и поддържането на стопанска и селищна инфраструктура. Висока потенциална опасност съществува от проява на свлачищно-срутищни и широкоплощни ерозионни процеси, които се отразяват неблагоприятно върху почвената покривка и условията за акумулиране на пресни води. Карстовият релеф на Понор, Мала и Врачанска не позволява развитие на речно-долинна мрежа и ограничава обема на пресноводните ресурси на общината.

ОБЩИНА СЛИВНИЦА

Община Сливница е III-та категория – относително висока степен на уязвимост, попадаща в регионалния план на Районите за целенасочена подкрепа (РЦП) по 6 показателя. През 1964 г. с. Сливница е признато за град Сливница с Указ № 546/обн. 15.11.1964 г. Община Сливница е разположена в югозападна България /фиг.1/. Общината има благоприятно географско положение, което определя в голяма степен

[1] Източник: НСИ, Райони за целенасочено въздействие (електронен документ), 2005 г.

възможностите й за развитие. Тя е четиринадесетата по големина в област София. Средната надморска височина на общината е 716,6 м.

Фиг. 7 ***Териториален обхват на Община Сливница***

Разположението на общината определя мястото й в областната инфраструктура - през нея преминават важни транспортни артерии, енергийни и телекомуникационни системи. Важно значение за развитието на общината имат железопътната линия и автомобилния път София – Драгоман – Димитровград /ЮЖ/ - Белград, които са част от транспортен коридор № 10. Транспортната система, играе изключително важна комуникационна роля при осъществяване на икономическите взаимоотношения, както с общините в югозападна България, така и с цялата страна. Първокласната пътна мрежа е с дължина 14 км. Третокласните и четвъртокласни пътища са 81 км и не са в добро състояние. Уличната мрежа в населените места в по-голямата си част е с трайна настилка Електроснабдяването на община Сливница се осъществява от националната енергийна система. Покритието със сигнал на лицензираните национални телевизии е 100% за територията на цялата община. Покритие със сигнал на мобилните оператори, Глобул и Мобилтел има в цялата територия на общината.

Релефът на община Сливница е с равнинно-хълмист характер като средната надморска височина е 716,6 м, като варира от 600 до 800 метра. Град Сливница е заграден от три страни с хълмове - на запад –“Козяк”/762 м./, на югоизток „Могилата”/670м/ и на север - „Целовижда”/703 м/.

Възвишения около гр. Сливница са изградени от триоски и юрски варовици, които благоприятстват развитието на различни карстови форми. Оголените варовикови терени се нагряват силно през деня и особено през лятото, а през нощта и зимата се охлаждат бързо и по такъв начин влияят върху микроклимата в района.

2.2. НАСЕЛЕНИЕ

За целите на програмата е необходимо да се определи обхватът на населението, което ще бъде засегнато от мерките и целите, заложени в настоящата програма. В

зависимост от характеристиката на населените места (градско селско) се определят и основните генератори на образуване на отпадъци. Охарактеризирането им би довело до правилно определяне на най-основните похвати и дейности за постигане на регионалните, националните и европейските цели в сектор отпадъци.

Разгледаната информация за населението на общините, членуващи в РСУО Костинброд, е както следва:

- Брой жители на територията на РСУО Костинброд – Общо и поотделно за населените места на всяка община
- Процент на населението на всяка община от общия брой на населението на РСУО
- Население в градовете и селата – по брой и по процентно разпределение от общото население на региона

Табл. № 1 Разпределение на населението в Общините от РСУО Костинброд по 2 градове и пол[2].

НАСЕЛЕНО МЯСТО		БРОЙ ЖИТЕЛИ		
РСУО	Община	Общо	Мъже	Жени
РСУО КОСТИНБРД		62 180	30 638	31 542
	Костинброд	**16 601**	**8 120**	**8 481**
	Божурище	**8 497**	**4 172**	**4 325**
	Годеч	**4 694**	**2 338**	**2 356**
	Драгоман	**4 618**	**2 218**	**2 400**
	Своге	**18 982**	**9 438**	**9 544**
	Сливница	**8 788**	**4 352**	**4 436**

[2] По данни на НСИ за брой жители по населени места към 31.12.2019 г.

Табл. 2 Процентно разпределение по общини на база общ брой жители на територията на РСУО – Костинброд

Населено място		Брой жители в града		Брой жители в селата		% от общ брой жителите в РСУО
РСУО	**Община**	**брой**	**%**	**брой**	**%**	**%**
РСУО КОСТИНБРД		**38 302**	**61,59**	**23 878**	**38,41**	**100**
	Костинброд	11 321	68,20	5 280	31,8	26,70
	Божурище	5 675	66,8	2 822	33,2	13.66
	Годеч	3 872	82,49	822	17,51	7,55
	Драгоман	3 014	65,27	1 604	34,73	7,43
	Своге	7 438	39,18	11 544	60,82	30,53
	Сливница	6 982	79,45	1 806	20,55	14,13

На територията на РСУО се наблюдава тенденцията, характерна за цялата страна - броят на жените има превес над броя на мъжете. Факторите, оказващи влияние върху половата структура на една община са смъртност, раждаемост, продължителност на

живота и миграционна подвижност на населението. Най-благоприятната полова структура за населението в общината е тази, при която мъжете имат лек превес, запазващ се до пенсионна възраст, а жените имат незначителен такъв в тази възрастова граница.

Видно от таблицата по-горе, в унисон с националните тенденции за съотношение на половете, съвсем минимално преобладават жените, като този превес е характерен за градското население и е обратен по селата.

Видимо от горепосочената информация населението на територията на РСУО Костинброд е предимно градско с изключение на Община Своге. Засиленият процес на урбанизация предполага по-голям процент на биоразградимата фракция в състава на смесения битов отпадък. Поради което следва да се обърне специално внимание на мерките, които ще бъдат заложени за намаляване на количеството депониран биоразградим отпадък.

2.3. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ (БВП), ТЕНДЕНЦИИ И ВЛИЯНИЕ[2]

Бурното икономическо развитие на страната от годините след началото на новото хилядолетие продължава и в първите години след присъединяването на страната към ЕС. В периода 2007-2008 г. икономическият растеж достига 6.7%[1] средногодишно, отбелязвайки ускорение спрямо средногодишното нарастване от 5.8%, регистрирано в периода 2000-2006 г. Икономиката на страната капитализира поредицата реформи, осъществени в предприсъединителния период, които подобряват институционалната рамка и създават условия за повишаване на ефективността. Ентусиазирани от присъединяването към Единния пазар, инвеститорите допълнително увеличават своята активност и инвестициите в икономиката достигат 35.3%[2] от БВП, а привлечените чужди инвестиции възлизат на 23%[3] от БВП. Експанзията на вътрешното търсене се подхранва допълнително и от частното потребление, което нараства с двуцифрени темпове през 2007 г., положително повлияно от рекордно високата заетост (и съответно – рекордно ниската безработица) и ръста на доходите. Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс достига 23.9%[4] от БВП, а инфлацията се ускорява до 12% в края на 2007 г. Налице са всички симптоми на класическо прегряване на икономиката, което е преустановено от глобалната икономическа криза, която – макар и с известно закъснение – засяга страната. Икономическият спад през 2009 г. е последван от продължителен период на мудно икономическо възстановяване, в който растежът на икономиката не преминава границата от 2%. Едва след 2014 г. икономическият растеж се ускорява, макар и оставайки далеч под нивата, наблюдавани преди кризата. По този начин страната продължава процеса на конвергенция с равнищата на доходите в ЕС, макар и с относително бавни темпове. Брутният вътрешен продукт на глава от населението достига 49.2% от средното за ЕС ниво през 2017 г., като отбелязва нарастване от почти 10 процентни пункта спрямо 2007 г. Икономическото възстановяване в страната протича паралелно с оздравителни процеси на елиминиране на икономически дисбаланси. Хроничният дефицит по текущата сметка намалява бързо след 2007 г. и през 2011 г. се превръща в излишък за пръв път

1Тук, както и навсякъде в документа, използваните източници (освен ако изрично не е отбелязанодруго) са Евростат и НСИ.

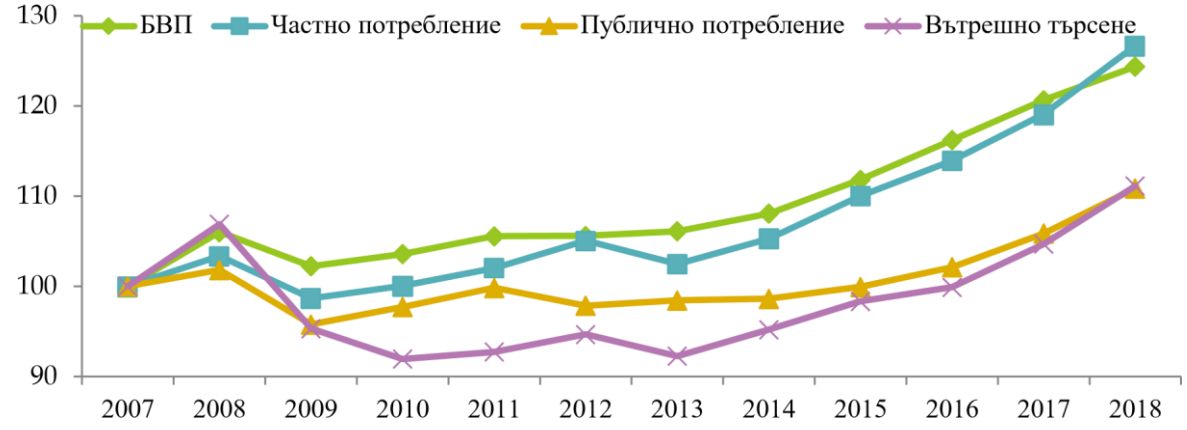
2 Средногодишен дял на брутокапиталообразуването в БВП за периода 2007-2008 г.

3 По данни на БНБ за периода 2007-2008 г.

4 По данни на БНБ.

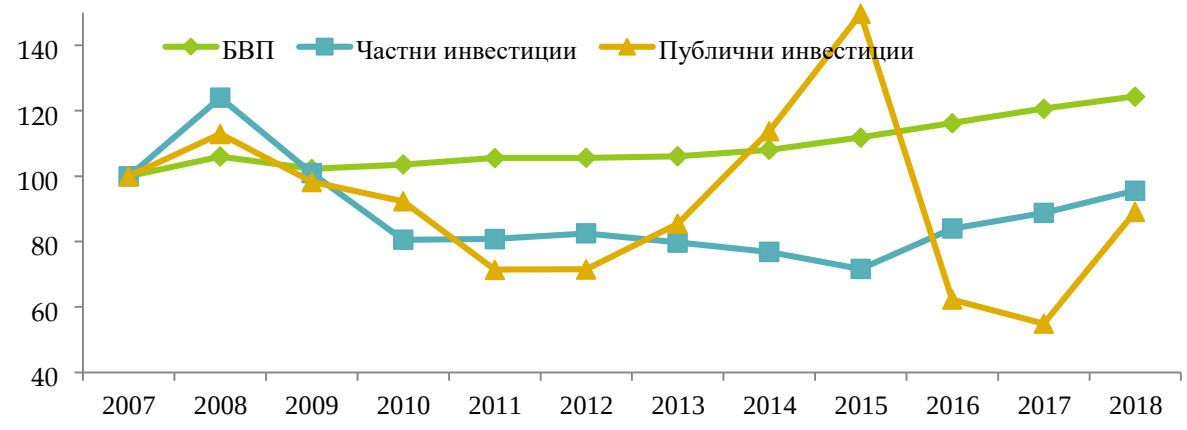
след дълбоките институционални промени през 90-те години на миналия век. Износът на страната се превръща в основен фактор и двигател на икономическия растеж, като нараства устойчиво от 42.3% от БВП през 2009 г. до 64.5% от БВП през 2018 г. При това икономиката увеличава отвореността си, като оборотът на външната търговия достига 128.1% от БВП през 2018 г. Същевременно, вътрешното търсене намалява приноса си при формиране на икономическия растеж. Кумулативният растеж на частното потребление за периода 2007-2018 г. изпреварва незначително растежа на икономиката (въпреки скорошното възстановяване на кредита и растежа на заетостта), като по този начин не позволява формирането на нездравословни тенденции, характерни за периода преди кризата. Публичното потребление нараства по-бавно от икономиката като цяло през разглеждания период, въпреки известна проциклична в отделни години.

Граф. 1: Растеж на БВП и потреблението, 2007 г. = 100

Източник:НСИ

Граф. 2: Растеж на БВП и инвестициите, 2007 г. = 100

Източник:НСИ

Във връзка с прогнозите за БВП и безработица се очертава повишение на потреблението в следващите години, което е съпроводено и с повишение на генерираните отпадъци на територията на Регионалното сдружение. Въпреки че населението на общините от РСУО Костинброд намалява[3] (запазва се националната тенденция в тази посока) се прогнозира повишаване на нормата на натрупване на годишното количество отпадък на жител, която да се увеличава с по-бързи темпове от

[3] По данни от Общински планове за развитие на общините от РСУО Костинброд за периода 2014 – 2020 г.

спада на населението, а от там и да се увеличи генерирания отпадък на територията на общините от РСУО Костинброд.

2.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ В ЗЕМЛИЩЕТО НА ОБЩИНИТЕ ОТ РСУО КОСТИНБРОД.

Регионалната програма за управление на дейностите по отпадъците на регион Костинброд (2021 - 2028 г.) няма за цел да засегне негативно защитените територии в обхвата на общините. Не се предвиждат инвестиционните намерения в обхватът от мерките по програмата да се реализират в защитена зона.

На територията на община Костинброд са разположени три защитени зони по Директива Натура 2000, както следва:

• Защитена зона “Драгоман” BG0000322 - обявена с решение № 122 от 02.03.2007г. на Министерски съвет обнародвано, ДВ, бр. 21 от 09.03.2007г., на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие, която представлява Защитена зона хабитати. Намира се в землищата на с. Безден, Богьовци, Бучин проход, Градец, Дреново, Дръмша, Опицвет, Петърч, Понор, Царичина – 82 053 дка, 28% от територията на общината. Зоната опазва 100% от националната площ на местообитание 7 230. Една от най-важните за опазване на приоритетното местообитание 40A0 и други асоциирани със същите условия приоритетни местообитания 91H0, 6110, 6210, 6240. Това е единствената зона, в региона на Софийска равнина, където ще се опазва Spermophilus citellus. Зоната е застрашена от дрениране на Драгоманското и Алдомировското блата. Първото е изчезнало след създаване на система от канали и помпена станция в миналото. Алдомировското блато е изчезнало по- късно заради връзката с Драгоманското и заради военни учения в близост. Зоната е застрашена от западане на екстензивната паша обусловила съществуването на полу-естествените сухи тревни местообитания върху по- дълбоки почви и съответно найдобрите местообитания за Spermophilus citellus. Съществуват планове за изграждане на вятърни паркове върху приоритетните местообитания, които биха унищожили значителни площи от тях. (НАТУРА 2000, Стандартен формуляр, BG0000322 Драгоман).

- Защитена зона “Раяновци” BG0002001 - обявена със заповед № РД – 569 от 05.09.2008г., на основание чл. 12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал 1, т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие и т. 1 от Решение № 122 от 02.03.2007г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 21 от 2007г.), която представлява Защитена зона Птици.Намира се в землищата на Безден, Богьовци, Бучин проход, Градец, Дреново, Опицвет, Понор, общо 35 586 дка, 14% от територията на общината. Влажните ливади Раяновци включват ценни местообитания на редки и застрашени видове птици – преовлажнени ливади, пасища и блато. Установени са 196 вида птици, от които с европейско природозащитно значение (BirdLife International, 2004) са 84 вида, като в категория SPEC1 (световно застрашени) попадат 6 вида, а в категориите “застрашени в Европа” съответно в SPEC2 – 21 и в SPEC3 – 57 вида. От видовете срещащи се тук 45 са записани в Червената книга на България. Мястото е уязвимо от човешки дейности, основно свързани със земеделието, управлението на горите и управлението на водите. Отводняването на влажните зони и влажните ливади води до влошаване и загуба на

ключови местообитания за водолюбивите видове птици. Превръщането на ливадите и пасищата в обработваеми земеделски земи води до пълна загуба на местообитанието на ливадния дърдавец и други видове птици от значение за Европейския съюз. Палене на стърнищата е причина за големи пожари, в горите и тръстиковите масиви. Други дейности са провеждането на военни учения, разширяването на каменните кариери, както и незаконното изхвърляне на отпадъци. Директно въздействие върху птиците оказват лова, бракониерството и безпокойството. Районът е уязвим по отношение на дейности, свързани с урбанизацията и индустриализацията. Заплаха за мястото са и изграждането на ветроенергийни паркове. Налице е такова намерение в района на хълма Чепън, който е местообитание на гнездящи и ловуващи грабливи птици. (НАТУРА 2000, Стандартен формуляр, BG0002001 Раяновци).

- Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна "Западна Стара планина и Предбалкан" BG0001040 – приета с Решение № 661/16.10.2007г. на Министерски съвет - Защитена зона хабитати. Намира се в землищата на с. Бучин проход и Дреново, 3,8% от територията на общината. Много малка част от територията на община Костинброд попада в тази защитена зона, но като цяло, тя е една от малкото зони в България, където голям брой горски местообитания достигат оценка В от националното покритие и са в относително добро състояние. Зоната е едно от 2- те места в България с доказано постоянно присъствие на рис. В зоната постоянно се намират няколко мечки, като всички те са мигранти или от планините в Сърбия или от Централните части на Стара планина, но биват бързо убити от бракониери. Тук е единственото място между тези два центъра на разпространение, където мечката може да формира мета-популация с голямо биокоридорно значение за възстановяване генетичният обмен между тези популации. Мечката и рисът са основни видове на основата на които са определени границите на зоната. (НАТУРА 2000, Стандартен формуляр, BG0001040 Западна стара планина – Предбалкан). В обхвата на Община Костинброд няма защитени територии, обявени по реда и Закона за защитените територии.

На територията на община Божурище в землищата на селата Делян и Златуша попада част от Защитената зона за опазване на дивите птици BG 0002101 „Мещица", обявена със Заповед № РД-809 от 6 ноември 2008 г. (обн. ДВ, бр. 108/2008 г.) на Министъра на околната среда и водите. Създадена е с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията;
- Възстановяване на местообитанията.

Предмет на опазване са следните видове птици по Закона за биологичното разнообразие: Ливаден дърдавец (Crex crex) и Червеногърба сврачка (Lanius collurio).

Защитената зона „Мещица" е разположена на територията на две области, като основната част се намира на територията на област Перник, а само 1,8 % от от площа на зоната в североизточната част е в Софийска област. На територията на селата Делян и Златуша, община Божурище, Софийска област обхваща 63,2 ха.

Според цитираната по-горе заповед за обявяване, в границите на защитената зона се забранява:

- Залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

- Косенето на ливадите преди 1 Юли, както и косене от периферията към центъра;
- Добиване на подземни богатства по открит взривен способ.

Допускат се:

Инвестиционни намерения, дейности по стопанисване на земите, горите и водните обекти, които не противоречат на забраните в ЗЗ и при спазване на разпоредбите на ЗООС и ЗБР.

На територията на община Годеч се намират две природни забележителности: Водопад „Котлите" – намиращ се в землището на с. Разбоище и Скален комплекс „Заского" – включващ карстова пропаст „Заского" и пещерите „Диневата пещера", „Кривата пещера", „Светата вода" и „Подмола" до с. Гинци. Почти цялата територия на общината е обхванатата от екологичната мрежа НАТУРА 2000 – 96% от територията от места по Директивата за опазване на дивите птици и 78% по Директивата за опзаване на местообитанията. На територията попадат: - Защитена зона BG0002001 Раяновци, по Директива за птиците, в землищата на селата Букоровци, Върбница, Каленовци, Лопушня, Мургаш и Шума, заемаща 37,6% от територията на общината; - Защитена зона BG0002002 Западен Балкан, по Директива за птиците, в землищата на селата Бърля, Гинци, Комщица и гр. Годеч, заемаща 15% от територията на общината; - Защитена зона BG0002005 Понор, по Директива за птиците, в землищата на селата Бракьовци, Бърля, Гинци, Голеш, Губеш, Комщица, Равна, Ропот, Смолча, Станинци, гр. Годеч, заемаща 43,7% от територията на общината; - Защитена зона BG0001040 Западна Стара планина - Предбалкан, по Директива за местообитанията, в землищата на селата Бракьовци, Букоровци, Бърля, Врълдьовци, Върбница, Гинци, Голеш, Губеш, Каленовци Комщица, Мургаш, Равна, Разбоище, Ропот, Смолча, Станинци, Туден, Шума, гр. Годеч, заемаща 72% от територията на общината; - Защитена зона BG0000322 Драгоман, по Директива за местообитанията, в землищата на селата Букоровци, Върбница, Каленовци, Лопушня, Мургаш, Шума, заемаща 6% от територията на общината. Наличието на защитени природни обекти има и важно стопанско значение. За ефективно използване на този ресурс е необходимо разработването на програми за развитие на дейности като отглеждане на билки, гъби и горски плодове, както и развитието на ловен и екотуризъм.

На територията на община Драгоман са следните *Защитени територии*:

<u>Пещерата „Темната дупка"</u>

Пещерата "Темната дупка", намираща се в близост до село Липинци и на около половин километър от махала "Бачийще" над с.Беренде извор е дълга 425м. Осеяна е с разнообразна пещерна украса – сталактити, сталагмити, прегради, езерца и ванички, пещерни бисери, каменни лилии и други характерни образувания. Тя е обявена за природна забележителност със заповед № 2810 /10. 10. 1962г. на ГУГ при Министерски съвет.

Входът на пещерата се намира на дъното на голям по размери вртоп. След входа се намира огромно срутище от едри скални късове, срутени от тавана и спускайки се надолу по наклонения под с глина. Тази част от пещерата е с бедна украса, поради разрушителното действие на мразоизветрителните процеси. Под срутището е началото на главната гарлерия. Интересното в тази част е малкият архаичен поток, който изниква ненадейно в дясната страна на галерията. По

протежението ú са оформени няколко различни по размери и площ залички и странични галерийки. Потокът, слизайки все надолу по главната галерия, облива всичко наоколо с жълтеникава синтрова кора, образувайки прагчета и малки езерца със синъо-зелена вода, която на места е и дълбока. На много места върху водната повърхност се оглеждат кристални образувания - каменни кактуси, завеси и водопади. Предполага се, че тази подземна рекичка тече цял километър под земята, за да излезе като карстов извор над с. Беренде извор, което получава името си от него.

В пещерата е установена една от най-богатите пещерни фауни. Типичните пещерни животни са триглобионтите. На места може да се види и прилепен тор, но в много малки количества, което говори, че прилепите са малко на брой. При входа на пещерата се намират и вкаменелости - миди и насекоми.

По *Директивата за Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 за защитените птици* на територията на община Драгоман попадат следните зони:

BG0002001 Раяновци

Териториален обхват – 131 858,34 дка.

Раяновци обхваща влажните ливади, разположени в долината между град Драгоман и село Цръклевци, включително Драгоманското блато, Чепън хребет и карстовите хълмове, разположени от Драгоман до землищата на селата Безден, Богьовци и Понор на юг. Източната граница на местността минава по пътя София - Годеч в частта му от Белидие хан до района на Вртопите.

Влажните ливади са обрасли с мезофилна тревна растителност, доминиран от *Carex SPP, Poa pratensis, Alopemrum pratensis, Poa sylvicola, Lolium perenne* и т.н. (Бондев, 1991). Дренажни канали са прокарани през по-голямата част от територията. Те са оградени от единични групи от *върба Salix SPP* и *тополови колани Populus SPP,* както и ивици от блатна растителност - *тръстика, папур Typha SPP* и т.н. Разпространената *коприва Urtica Dioica* расте по дигите на каналите и осигурява основно убежище на *ливадният дърдавец Crex* в началото на пролетта и началото на размножителния сезон.

Типично блатна растителност обхваща части от Драгоманското блато и някой водни басейни остават на места през цялата година. От 50-те години насам дренажната система спря да работи и естествения процес на възстановяване на Драгоманското блато започна. До 2005г. блатото обхваща площ от близо 400 хектара. Възвишението Чепън е обрасло с *xerophyte и calciphyle трева* и храстова растителност, с присъствие на редки и ендемични растителни видове. На някои места има насаждения от бор /*Pinus Nigra*/ и разпръсната широколистна гора.

Раяновските ливади включват ценни местообитания на редки и застрашени видове птици: 196 вида птици са регистрирани в района, от които 84 са от европейско природозащитно значение (*BirdLife, 2004*) - 6 вида са включени в категория SPEC1 (световно застрашени), 21 в SPEC 2 и 57 в SPEC 3 като застрашени в Европа. Четиридесет и пет от видовете, които обитават там, са изброени в Червената книга на България. Районът е от световно значение за *ливадния дърдавец*, който гнезди тук редовно, както и за още 11 вида с Европейско значение, включени Приложение I на Директива Птици. Той е един от най-важните места в страната за *Полска бъбрица - Anthus campestris, белоока потапница Aythya, змияр чучулига Calandrella brachydactyla* и *Градинска овесарка Emberiza hortulana*. Районът поддържа значителни популации на

Орел змияр Circaetus gallicus, обикновен пъдпъдък Common Quail Coturnix coturnix, Червеногърба сврачка, Lanius collurio, Woodlark Lullula дървесница.

Районът е чувствителна към последствията от човешки дейности, свързани главно със земеделието, горското стопанство и управлението на водите. Отводняването на влажните зони и промяната на водния режим на влажните ливади причиненява отводняването и влошаване на ключови местообитания за застрашените видове. В допълнение, разораването на ливадите в обработваеми земи води до пълна загуба на местообитанието за Ливадния дърдавец и други застрашени видове от европейско значение. Изгарянето на растителност след прибиране на реколтата в обработваемите земи причинява големи пожари покрай речните корита и горските местообитания. Други дейности, водещи до влошаване на местообитанията на птицитем са разширяването на каменните кариери, недостатъчно добро управление на отпадъците, лов, бракониерство, алпинизъм, парапланеризъм и делтапланеризъм, засягащи изключително птиците по време на размножителния им сезон. Районът е уязвим за дейности, свързани с индустриализация, урбанизация, както и с производството на електроенергия чрез вятърни генератори, които могат значително да навредят на местообитанията. Инвестиционни проект за изграждане на ветроенергийни паркове в района вече съществуват.

През 1997 г. територията е обявена за Орнитологично важно място от BirdLife International.

По *Директивата за Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 за опазване на природните местообитания* на територията на община Драгоман попадат следните зони:

BG0000322 Драгоман

Териториален обхват – 213 571,8 дка.

Защитената зона обхваща обширен карстов район в югозападните предпланиния на Стара планина. Най-значимите природни дадености тук са Драгоманското и Алдомировското блато (единствените запазени карстови блата в България, възстановени последното десетилетие), карстовите възвишения Чепън, Три уши и други по-малки, както и влажните ливади между Големо Малово и Цръклевци.

Значими скални образувания има около Белидие хан. По северния склон на Чепън са запазени естествени широколистни гори.

Територията опазва 100% от националната площ на *местообитание 7230 – Алкални блата*. Територията е от най-важните за опазване на приоритетното *местообитание 40A0 - Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества* и други асоциирани със същите условия приоритетни *местообитания 91H0 - Панонски гори с Quercus pubescens, 6110 - Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi, 6210 - Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia), 62A0 - Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества*. Това е единствената зона, в региона на Софийска равнина, където ще се опазва *Spermophilus citellus*.

Зоната е застрашена от дрениране на Драгоманското и Алдомировското блата. Първото е изчезнало след създаване на система от канали и помпена станция в миналото. Алдомировското блато е изчезнало по-късно заради връзката с Драгоманското и заради необмислени военни маневри в близост. Зоната е застрашена от западане на екстензивната паша обусловила съществуването на полу-естествените

сухи тревни местообитания върху по-дълбоки почви и съответно най-добрите местообитания за Spermophilus citellus. Съществуват планове за изграждане на вятърни паркове върху приоритетните местообитания, които биха унищожили значителни площи от тях.

BG0001040 Западна Стара планина и Предбалкан

Териториален обхват – 2 197 532,60 дка.

Територията включва планинските вериги на Стара планина от Искърския пролом към западната част на планината в България, граничеща със Сърбия. В по-високите части нефрагментираните горски територии доминират с значимите за областта на вековни букови и иглолистни гори. В ниските планински райони ландшафта е мозайка от дъбова гора, храсти и сухи тревни местообитания, използвани като обширни пасища, ливади и други земеделски земи, повечето от които изоставени. Околностите на езерото Рабиша също са включени в територията, както и околните хълмове, които са пряко свързани с останалита части от територията.

Реките на защитената зона са запазени в естественото или полу-естественото им състояние. Те следват естествените си речни корита и зоните на техните крайречни тераси са слабо фрагментирани.

В крайречните гори от *Alnus елша и Salix SP (приоритетно местообитание 91E0)* се е формирала една от най-качествените крайречни галерии в страната. Ихтиофауната е изключително богата и наброява (като важен хранителен ресурс за стабилността на популацията на видри) девет вида, пет от които са включени в Приложение II от Директива 92/43 / ЕИО. Това прави защитената зона "Западна Стара Планина и Предбалкан" една от най-ценните територии за защита на ихтиофауната. Естествена речна система на планината и връзката и с река Дунав са от голямо значение за миграцията на рибите.

Видовете и местообитанието им в защитената зона „Западна Стара Планина и Предбалкан" са уязвими от възможно изграждане на водноелектрически централи. Веднъж изградени, те биха отнели до 90% от водата, което ще доведе до силно негативни промени в речните и крайречните местообитания.

Евентуалното изграждане на водноелектрически централи ще доведе до изменение хидроложки характеристики на реките. Това неминуемо ще се отрази и на състоянието на крайречните гори от Alnus елша и Salix SP и ще намали възможностите за развитие на екотуризъм и отдих в общината – отрасли с традиции в региона. Реките в региона са основни екологични коридори за различни животински видове и тези конструкции ще ограничат или дори заличат рибната миграция. Физическите характеристики на речните корита ще се променят с нарастване на човешкото въздействие върху крайречните екосистеми.

Значителна заплаха е изсичането на крайречните гори. То често се обосновава с необходимостта от контрол на наводненията - мярка, която често води до точно обратния ефект. Корекциите върху речното корито както и друго хидротехническото строителство, а също така и засаждането на горски монокултури също са заплаха за речните и крайречните местообитания. Широко разпространият привнесен вид *Amorfa fruticosa* (който е много агресивен, особено върху влажни низини на речнитетераси) е друга заплаха за естествените екосистеми.

Съгласно Закона за защитените територии (ДВ, №133/1998) в обхвата на община Своге се включват защитени територии от три категории (природен парк, природна забележителност и защитена местност):

- Природен парк „Врачански Балкан” (в пределите на община Своге включва землищата на селата Дружево, Миланово и Оплетня);
- Природна забележителност „Бабин пласт – вековна дъбова гора” (с.Редина);
- Природна забележителност „Джуглата” (с.Церово);
- Природна забележителност „Елата” (с.Зимевица);
- Природна забележителност „Манастир Седемте престола” (с.Осеновлаг);
- Природна забележителност „Синия вир” (с.Губислав);
- Природна забележителност „Скакля“ (с.Заселе);
- Природна забележителност „Темната дупка“ (с.Лакатник, с.Миланово) Защитена местност „Лакатнишки скали” (с.Миланово); Защитена местност „Трескавец“ (с.Бов, с.Желен).

Представителен за района е природният феномен „Лакатнишки скали“ – комплекс от скални венци, откоси, пирамиди и стълбове, пещери и карстови извори, развити сред мезозойски варовити скали по западния склон на долината на р. Искър между р. Пробойница, западно от гара Лакатник и Турския дол, при с. Оплетня. Те представляват най-атрактивната част от забележителния каньон на р. Искър. Основата на скалните венци е на надморска височина между 400 и 500 m, а максималната височина достига до 700 m. Най-атрактивната част от скалния венец при пещерата Темната дупка и карстовия извор Житолюб се посещава от туристи през всички сезони на годината. Лакатнишките скали са обявени за природна забележителност през 1989 г.

Защитената територия попада в пределите на обособения по-късно Природен парк „Врачански Балкан” (http://mgu.bg/geosites/lakatnishki-skali.html).

В обхвата на анализираната територия са обявени следните защитени зони по НАТУРА 2000:

- Западна Стара планина и Предбалкан – BG0001040 за защита на местообитанията на букови гори, благуново-церови гори, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик и др.;
- Врачански Балкан – BG0002053 за защита на птиците, сред които белоопашат мишелов, бухал, горска чучулига, градинска овесарка, ливаден дърдавец, орел змияр, осояд, планински кеклик и др.;
- Врачански Балкан - BG000166 за защита на местообитанията на букови гори, дъбово-габърови гори, церово-горунови гори, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик и др.;
- Западен Балкан – BG0002002 за защита на птиците, сред които царски орел, белогръб кълвач, белоопашат мишелов, белошипа ветрушка, бухал, бял щъркел, горска чучулига;
- Искърски пролом - Ржана – BG0001042 за защита на местообитанията на дъбово-габърови гори, букови гори, церово-горунови гори, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик и др.;

- Понор – BG0002005 за защита на птиците, сред които белоопашат мишелов, горска чучулига, градинска овесарка, ливаден дърдавец, планински кеклик, сирийски пъстър кълвач и др.;

В границите на общината попадат множество пещери, от които 9 представляват спалеологически забележителности. Най-дългата пещера в Стара планина е “Темната дупка”, която се намира в подножието на Лакатнишките скали.

На територията на общината се намират 6 вековни дървета:

- ВД 1473 - зимен дъб (Quercus peiraea), - с. Свидня. м. "Старо село" обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС;

- ВД 1474 - зимен дъб (Quercus petraea) - гр. Своге. ман. "Св. Петка”- обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС;

- ВД 1475 - цер (Quereus cerris) - гр. Своге, кв. Дренов, ул. "Дунав” - обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС;

- ВД 1476 - цер (Quercus cerris) - гр. Своге, кв. Дренов. ул. "Ст. Караджа" I7 – обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС;

-ВД 1477 - 3 бр. цер (Quercus cerris) - гр. Своге, кв. Дренов. Гробищен парк обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС;

- ВД 1478 - ясен (l-'raxinus excelsior) - с. Редина, м. "Локва” - обявено със Заповед № 851/10.08.1983 г./КОПС.

3. ОТПАДЪЦИ В ОБХВАТА НА РЕГИОНАЛАНТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Регионалната програмата за управление на отпадъците (РПУО) включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на рамковата директива за отпадъци (РДО), съответно на закона за управление на отпадъците (ЗУО):

- ✓ битови отпадъци;
- ✓ производствени отпадъци;
- ✓ строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- ✓ опасни отпадъци - битови и строителни.

4. ОБЩЕСТВЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

С цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал.7 от ЗУО Програмата е публикува на интернет страницата на общините за обществено обсъждане за срок от един месец преди да бъде подадено Искане за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка (ЕО) и издаване на решение за преценяване на необходимостта от екологична оценка на програмата.

В нормативно установения срок няма постъпили становища.

С решение № СО-71-ЕО/2022 г. на Директора на РИОСВ София се преценява че не е необходимо извършване на екологична оценка на програмата.

5. ОРГАНИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЕНИЕ

Настоящата Регионална програма за управление отпадъците на регион Костинброд е изготвена във връзка с взето решение на Общо събрание на РСУО Костинброд (Протокол от 14.04.2020 г.).

Програмата е приета с:

Решение №……. по протокол №……../……. г. на Общински съвет – Костинброд;

Решение №……. по протокол №……../……. г. на Общински съвет – Божурище;

Решение №……. на по протокол №……../……. г. Общински съвет – Годеч;

Решение №……. по протокол №……../……. г. на Общински съвет – Драгоман;

Решение №……. по протокол №……../……. г. на Общински съвет – Своге;

Решение №……. по протокол №……../……. г. на Общински съвет – Сливница.

Общините са отговорни за контрола и изпълнението й. Съгласно изискванията на чл.52, ал.9 на ЗУО - „Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.“

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общините, в националното законодателството и други фактори със стратегическо или местно значение.

II. ИЗГОТВЯНЕ НА АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИ В РСУО КОСТИНБРОД

В този раздел са представени резултатите, определени на база основополагащи данни и тенденции, в резултат на проведените анализи на съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общините от РСУО Костинброд, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са в основата на формулирането на мерките за постигне на целите на Регионалната програма за управление на отпадъците на регион Костинброд.

На база изготвените анализи са формулирани основните изводи за състоянието и прогнозите за бъдещо развитие на дейностите по управление на отпадъците.

В анализа на отпадъците са изследвани основните тенденции и данни по отношение на образуването и методите на третиране на отпадъците, като са направени констатации във връзка с поставените цели в националното законодателство по управление на отпадъците. На основата на анализите са направени изводи и препоръки.

1. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРОГРАМАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.

Настоящата регионална програма за управление на отпадъците за Регион Костинброд е направена в пълно съответствие с изискванията на нормативната база за опазване на околната среда, управление на отпадъците и устройство на територията, в т.ч.:

- Закон за опазване на околната среда (оби. ДВ, бр.91/25.09.2002 г. поел. изм. и доп. ДВ бр. 19 от 05 Март 2021 г.);

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г. изм. бр. 66 от 26.07.2013г, в сила от 26.07.2013 г., изм. с Решение №11 от 10.07.2014 г. на КС на Република България - бр. 61 от 25.07.2014 г. бр.98 от 28.11.2014 г. в сила от 28.11.2014 г. бр.14от 20.02.2015 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 март 2021 г.);
- Закон за местните данъци и такси, в сила от 01.01.1998 г.; изм. идоп. ДВ. бр.95 от 8 Декември 2015г., поел. дои. ДВ. бр. 16 от 23 февруари 2021 г.;
- Закон за устройство на територията, в сила от 31.03.2001 г., изм. ДВ. бр.94 от 12 Ноември 2021 г.;
- Закон за опазване на земеделските земи. обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996 г., поел. изм. и дои. ДВ. бр. 21 от 12 Март 2021 г.;
- Наредба за разделно събиране на биоотпъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Приета с Постановление № 20 на Министерски съвет от 25 януари 2017 г., обн., ДВ., бр. 2 от 8 януари 2021 г.);
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018г.);
- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Издадена от министъра иа околната среда и водите, обн. ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013 г. изм. и доп. ДВ бр. 36 от 1 май 2021 г);
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн. ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 01.11.2013 г., в сила от 01.11.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр. 60 от 22 юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08,01,2013 г,, попр.Бр. 6/22.01.2013г1 изм. и доп. Бр.51/11.06.2013г.., бр. 2 от 08 януари 2021 г.);
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08 януари 2021 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г);
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС №221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08 януари 2021 г.);
- Наредба за управление на строителни отпадъци и влагане на рециклирани строителни материали (ПМС № 277/05.11.2012г., обн. ДВ, бр. 89 от 08 декември 2017 г.);
- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 7 от 20 януари 2017 г.);
- Национален план за управление на отпадъците 2021 - 2028 г,, приет с решение № 459 на Министерски съвет от 17.06.2021 г.;

- Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021 г. на министъра на околната среда и водите;
- Действащи общински стратегии, планове, програми и наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците.

2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ.

➢ Община Костинброд:

На територията на Община Костинброд има **организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци,** в която е обхванато 100% от населението. Събирането и транспортирането на отпадъците се извършва от фирма БКС „Хр. Нанев“ ЕООД, като периодичността на обслужване е различна в зависимост от обема на използваните съдове, летен/зимен период и населеното място.

➢ Община Божурище:

Организирано е сметосъбиране на битовия отпадък за всички населени места на общината, с изключение на с. Мала Раковица, тъй като в него няма постоянно живеещи. Община Божурище се обслужва от „КОНСОРЦИУМ ЧИСТО БОЖУРИЩЕ“ ДЗЗД, съгласно сключен договор. Събирането на битовите отпадъци в селищата на община Божурище се извършва в различни съдове – кофи и контейнери тип „Бобър”.

➢ Община Годеч:

Към Община Годеч е създадено Звено „Чистота и озеленяване” с Решение № 133 от Протокол № 12 от 16.12.2008 г. от заседание на Общински съвет – Годеч, което извършва дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. По данни на общинска администрация общия брой на контейнерите тип „Бобър” в системата за сметосъбиране е 500 броя с общ обем 1100 литра и 1130 бр. контейнери тип „Мева“ (с обем 110л.).

➢ Община Драгоман:

В системата на сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места в общината. Сметоизвозването се извършва със специализиран транспорт по график. При пролетното и есенно почистване и на едрогабаритни отпадъци сметоизвозването се извършва по-често и при необходимост. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на община Драгоман се изпълняват от звено “Чистота” към общинската администрация. Общината разполага със сметосъбиращ автомобил „Мерцедес“, както и с 290 бр. контейнери тип „Бобър с вместимост 1100 л. и 3 бр. контейнера с вместимост 4м^3, разположени в с. Чепърлянци, с. Беренде и с. Несла – „Найденкина махала”. Понастоящем битов отпадък се събира в гр. Драгоман и още 28 населени места съгласно Заповед РД-15-521/12.11.2013г. В системата на сметосъбиране е обхванато 99,9% от населението на общината. В системата на сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места в общината, с изключение на: с. Долна Невля, с. Дреатин, с. Долно Ново село, с. Липинци, и с. Неделище.

➢ Община Своге:

Специализираните автомобили за събиране и транспортиране на отпадъците са 4 броя марка Мерцедес (2 бр. сметосъбиращи и 2 бр. контейнеровози), МАН – 1бр. и ИВЕКО – 1 бр. Услугата по събиране на отпадъците и транспортиране им до регионалното депо с. Богьовци, община Костинброд се извършва от фирма „ЕВРО ИМПЕКС" ЕООД.

- Община Сливница:

Събирането на битовите отпадъци в Община Сливница се осъществява от Общинското предприятие „Чистота" към Община Сливница. Отпадъците се събират в контейнери тип „Бобър" (с обем 1100 л.), контейнери тип „Мева" (110л.) и контейнери с обем 4 куб.м. За събиране на отпадъците се използват два броя камиони тип „Вариопреса" – „Мерцедес" – 1 бр. и „Рено" – 1 бр., и контейнеровози ГАЗ-53 – 2 бр.

На територията на разглежданите общини е организирана система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, чрез сключени договори с Организации по оползотворяване, както следва:

Организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „БУЛЕКОПАК "АД – общините: Сливница, Годеч и Драгоман;

Организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „ЕКОБУЛПАК" АД – Общините: Божурище и Костинброд;

Организацията за оползотворяване на отпадъци от опаковки „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ" АД – Община Своге**.**

Към настоящия момент общините от РСУО – Костинброд са в процес на реализация на Административен договор за безвъзмездна финансова помощ № BG16M1OP002-2.002-0009-C01 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците Костинброд".

Представеният проект е на обща стойност 17 399 308.80 лв., като от тях 11 064 733.48 лв. са средства от Европейския фонд за регионално развитие, 1 952 599.99 лв. е националното съфинансиране от държавния бюджет на Р.България. Собственият принос на бенефициента – общините от РСУО Костинброд, е в размер на 1 499 599.13 лв. Основна цел на проекта е намаляване на количеството на депонираните битови отпадъци, чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и чрез разделно събиране и компостиране на зелени отпадъци. Целта е делът на рециклираните отпадъци да не бъде по-малък от 50% от общо образуваните битови отпадъци. Чрез изпълнението на проекта ще се осигурят инвестиции за изграждане на една инсталация за предварително третиране на смесен битов отпадък в община Костинброд, с капацитет прибл. 21 хил. тона на година, която ще обслужва всички общини от регионалното сдружение. Предвижда се и изграждане на три компостиращи инсталации за анаеробно разграждане на зелен и/или биоразградим отпадък, съответно в община Костинброд – с капацитет 5 078 т./год., Сливница – с капацитет 2 801 т./год. и Своге – с капацитет 2 109 т./год. След изграждане и оборудване на инсталациите предстои избор на оператори, които да обслужват изградените обекти.

Изпълнението на предвидените дейности ще подпомогне подобряването на качеството на въздуха и намаляване замърсяването на територията в региона.

Резултатите от реализацията на проекта ще допринесат за удовлетворяване на основните нужди на жителите на съответните общини, които са и основната целева група по проекта.

Табл. № 3 Количество на депонираните отпадъци на РДНО – Костинброд

Година	Община	Депонирани отпадъци (т)
2017	Костинброд	11 392,22
	Своге	6 265,48
	Годеч	2 104,16
	Божурище	4 140,42
	Драгоман	2 060,38
	Сливница	2 212,5
2018	Костинброд	12 128,2
	Своге	6 311,78
	Годеч	1 682,15
	Божурище	3 405,04
	Драгоман	2 108,52
	Сливница	2 291,13
2019	Костинброд	12 434,68
	Своге	7 245,9
	Годеч	2 320,28
	Божурище	3 358,98
	Драгоман	2 156,7
	Сливница	2 397,88
2020	Костинброд	12 789,18
	Своге	8 197,02
	Годеч	2 485,15
	Божурище	3 569,26
	Драгоман	2 213,76
	Сливница	2 450,69

Табл. № 4: Морфологичен анализ на смесения битов отпадък, генериран на територията на общините, членуващи в РСУО – Костинброд

№	Фракция	Мер. ед.	Община Костинброд	Община Своге	Община Сливница	Община Годеч	Община Божурище	Община Драгоман
1	**Битови отпадъци общо**	**т/год**	**15570,32**	**6769,96**	**3657,845**	**2248,935**	**3534,96**	**1002,11**
2	Хартия и картон	**%**	17,49	14,71	7,69	10,01	6,91	5,71
3	Пластмаса	**%**	12,83	12,18	6,68	9,89	7,21	2,13
4	Стъкло	**%**	3,28	5,17	3,92	6,82	8,24	2,45
5	Метал	**%**	3,81	1,85	7,11	2,65	3,57	0,52
6	Дърво	**%**	4,48	6,97	2,62	2,65	1,71	5,51
7	Гума	**%**	1,24	1,69	0,09	0,28	0,32	0,35
8	Текстил и кожа	**%**	3,82	3,92	2,28	3,3	4,25	1,66
9	Опасни домакински отпадъци	**%**	2,14	0,75	0,24	1,28	0,09	0,35

10	Инертни отпадъци	**%**	11,27	9,55	8,97	20,15	33,74	7,95
11	Хранителни отпадъци	**%**	17,19	19,89	6,02	10,42	13,26	5,45
12	Зелени отпадъци	**%**	22,45	23,32	54,38	32,55	20,69	67,93
13	Хартия и картон	**т/год**	2 723,89	995,91	281,46	225,07	244,29	57,46
14	Пластмаса	**т/год**	1 997,64	824,16	244,45	222,41	254,99	21,41
15	Стъкло	**т/год**	511,19	349,97	143,48	153,40	291,32	24,62
16	Метал	**т/год**	592,95	125,10	259,93	59,70	126,20	5,28
17	Дърво	**т/год**	697,59	472,08	95,89	59,73	60,45	55,44
18	Гума	**т/год**	192,40	114,58	3,33	6,22	11,40	3,54
19	Текстил и кожа	**т/год**	594,56	265,17	83,20	74,21	150,48	16,73
20	Опасни домакински отпадъци	**т/год**	333,57	50,73	8,89	28,82	3,02	3,50
21	Инертни отпадъци	**т/год**	1 754,88	646,76	328,14	453,17	1 192,68	80,06
22	Хранителни отпадъци	**т/год**	2 675,84	1 346,45	220,06	234,25	468,93	54,68
23	зелени отпадъци	**т/год**	3 495,82	1 579,05	1 989,02	731,95	731,39	683,67

Съобразно представените морфологични анализи на генерираните битови отпадъци на територията на РСУО – Костинброд може да се направи извод, че процентът на рециклируемата фракция е сравнително висок, а също така и се наблюдават високи количества на биоразградимите отпадъци в общия отпадък. Следователно не се наблюдава пълнота на услугите по оползотворяване на битовия отпадък преди депониране и следва да се предприемат действие за организиране на допълнителни услуги на регионално ниво.

Анализ на данните също така показва, че общините трябва да обсъдят и приложат мерки за информиране на населението по отношение на разделното събиране на отпадъци от опаковки, което респ. ще доведе до по-активно участие и увеличаване на събраните количества, тъй като към настоящия момент са силно ограничени спрямо общия поток на отпадъците

Във връзка с изискванията на **чл. 31, ал.1, т.2 на ЗУО** се констатира, че количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е ограничено в повечето общини спрямо общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г. Тези резултати могат да се обяснят с демографските тенденции за намаляване на населението през последните години и респ. намаляване на количеството на образуваните отпадъци, ***а не на прилагане на конкретни практики по управление на отпадъците.*** Посочените по-горе данни от морфологичния състав на битовите отпадъци благоприятстват въвеждането на **система за разделно събиране на биоотпадъци.** Чрез системата ще се осигури събирането на биоотпадъци и биоразградимите отпадъци, подходящи за производството на компост - отпадъци от паркове и градини, от поддържане на обществени площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и др.

➢ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

Производствените отпадъци, отпадъците от добив на суровини и енергия, производствени дейности и търговия с материали и продукти. Текущата практика е отпадъците от търговски обекти и производствените отпадъци, образувани от малките и средни предприятия да се събират и третират заедно с битовите отпадъци. Управлението на производствените отпадъци е задължение на предприятията, които ги образуват. Производствените неопасни отпадъци в региона се генерират в зависимост от отрасловата структура във всяка една от общините. Съобразявайки се с икономическата структура на предприятията, към настоящия момент се развиват тенденции за идентификация в бъдеще с големи генератори на производствени отпадъци, в частност в Община Божурище. Тази тенденция се наблюдава поради възникването на предпосватки общините от региона да се превърнат в индустриална зона, поради близкото си географско положение с гр. София.

Към настоящия момент тази тенденция не е силно изразена в целия регион. Единствено за община Божурище се наблюдават завишени количества в статистическите източници в сравнение с реално генерираните отпадъци от хартия, картон, пластмаса и стъкло поради функциониращите предприятия с дейност по събиране и преработка на горепосочените фракции.

Неопасните отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на регионалната система за обезвреждане на отпадъците – с. Богьовци, Община Костинброд.

Следва да се интегрира система във всички общини, в която отпадъците от производствената дейност на фирмите (опасни и неопасни) предварително да се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и съгласно писмени договори да се предават на лица, които имат право да извършват последващи дейности по третиране на отпадъци.

Значителна част от отпадъците от производствената дейност представляват рециклируеми материали. Разделно събраните отпадъци от хартия, метал, стъкло, пластмаса, дървесни и др. следва да се предават за рециклиране или оползотворяване. За депониране да се предават отпадъци, които в момента не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

➢ СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Информацията за строителните отпадъци в РСУО Костинброд е основана на количествата отпадъци, предадени за депониране на Регионално депо за неопасни и инертни отпадъци за общините Костинброд, Своге, Сливница, Божурище, Годеч и Драгоман, землището на с. Богьовци, м. Гоняреви падини.

Данните показват, че през 2018 г. и 2019 г. има декларирани от оператора на депото по-голямо количество оползотворени отпадъци, отколкото депонирани отпадъци.

Изпълнителите на строителни и ремонтни дейности, не винаги доставят отпадъците на съответното депо, а се случва да ги изхвърлят на нерегламентирани места сред природата.

Налице е изоставане на процеса по осигуряване на площадки, които общините трябва да осигурят съгласно ЗУО, на които домакинствата и фирмите могат да оставят разделно събраните ОСР в малки количества от ремонтна дейност, което често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за смесени битови

отпадъци или до тях и съответно да запълват депото за битови отпадъци и замърсяват уличните пространства.

- **УТАЙКИ ОТ ПСОВ**

В съответствие с принципа *„Замърсителят плаща”,* управлението на утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води е задължение на притежателя им.

На територията на Региона има изградена пречиствателна станция за отпадъчни води в Община Костинброд, финансирана с реализацията на проект „Интегриран проект за изграждане на ПСОВ - гр. Костинброд и доизграждане и модернизиране на канализационната и водопроводната мрежи и съоръженията по тях за гр. Костинброд“. По проекта е изградена и въведена в експлоатация нова пречиствателна станция за отпадъчни води, към която са свързани над 10 000 жители. Доизградени и модернизирани са канализационната и водопреносна мрежи на Костинброд, с което е подобрено качеството на ВиК услугите за жителите на града.

Чрез изпълнението на проекта ще се осигурят инвестиции за изграждане на една инсталация за предварително третиране на смесен битов отпадък в община Костинброд, с капацитет прибл. 21 хил. тона на година, която ще обслужва всички общини от регионалното сдружение. Предвижда се и изграждане на три компостиращи инсталации за анаеробно разграждане на зелен и/или биоразградим отпадък, съответно в община Костинброд – с капацитет 5 078 т./год., Сливница – с капацитет 2 801 т./год. и Своге – с капацитет 2 109 т./год.

Изграждането на пречиствателни станции следва да бъде приоритетна задача за всяка от общините в Региона. Отпадъците от утайки от ГПСОВ може да се третират в съоръжение за оползотворяване на биоразградими отпадъци.

- **ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ / ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ ОТ БИТА**

Общините имат нормативен ангажимент за създаване на условия за екологосъобразно управление на опасните отпадъци от бита, които не попадат в обхвата на наредбите по отношение управление на масово разпространените отпадъци. Тези отпадъци включват бои и покрития, градински химикали, вкл. пестициди, продукти от грижи за домашни любимци, химичните вещества и препарати, използвани в домакинствата, вкл.

дезинфектанти.

Опасните производствени отпадъци

Опасните производствени отпадъци се третират: от причинителя, в собствени съоръжения съгласно одобрен от компетентните органи проект на производствената дейност и при изпълнение на чл. 8, ал. 2 от ЗУО и от лицата, на които е дадено разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО за съответната дейност.

3. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТИРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

На територията на общините от РСУО – Костинброд няма изградена инсталация за предварително третиране на отпадъците, поради което всички генерирани битови и производствени отпадъци се депонират на регионалното депо за неопасни и инертни

отпадъци Костинброд. Депото е в експлоатация от началото на 2012 година. Разположено е в землището на с. Богьовци, община Костинброд и обслужва общините Костинброд, Своге, Сливница, Божурище, Годеч и Драгоман.

Към настоящия момент общините от РСУО – Костинброд са в процес на реализация на Административен договор за безвъзмездна финансова помощ № BG16M1OP002-2.002-0009-C01 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците Костинброд“.

4. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ В СФЕРАТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ

Въз основа на анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

Да се организира административна структура с ясно определени функции по:

- Създаване и ръководене на политиката по околна среда, включително и по Управление на отпадъците;
- Изготвяне на проекти на местни и регионални нормативни документи, свързани с опазване на околната среда, вкл. управление на отпадъци, предоставяне на насоки, утвърждаване на Планове за строителни отпадъци, издаване на удостоверения за насочване на строителни отпадъци;
- Разработване и периодично актуализиране на общинската програма по опазване на околната среда и други програмни документи, свързани с опазване на всички компоненти на околната среда - въздух, води, почви, земни недра и биоразнообразие и с управление на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност);
- Определяне на стратегията по управлението на битовите, строителните и опасни отпадъци от бита и следи за изпълнението на всички мерки за тяхното третиране, разделно събиране, рециклиране и депониране;
- Предлага мерки за опазване на околната среда, в т.ч. биологичното разнообразие и лечебните растения на територията на общината; подобряване на качеството на атмосферния въздух.

Предвид функциите на всяка една община от РСУО - Костинброд по провеждане на политиката по опазване на околната среда, в т.ч. управление на отпадъците се препоръчва да бъде извършена промяна в Устройствените планове на общините и изброените по-горе дейности да бъдат включени във функционалната характеристика на административната структура, като същевременно да бъдат ревизирани функциите на звената, отговорни за дейностите, свързани с опазване на околната среда и в частност управление на отпадъците и им бъдат възложени повече контролни функции.

Да се извърши преглед на всички заповеди за упълномощаване на съответните лица за упражняване на контрол по местните наредби и там, където е необходимо - да се направят съответните актуализации.

5. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Анализът на изискванията на нормативната уредба и предприетите и осъществени действия от страна на общините по отношение на депата за обезвреждане на отпадъци за привеждане в съответствие с нормативната уредба, дават основание да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Част от общинските сметища на територията на общината са закрити.
- На територията на община Годеч са налични складове за съхранение на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

6. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ, ПЛАНИРАНЕ, ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ

Въз основа на анализа на организационните схеми за управление на отпадъците могат да се направят следните изводи и препоръки:

- На територията на общините функционира и се доразвива организация по отношение на разделното събиране на почти всички видове отпадъци, за които общините има ангажименти, произтичащи от националното законодателство.
- Принципът „замърсителят плаща" се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци поради технически проблеми, свързани с измерване на точното количество изхвърлени битови отпадъци, особено от домакинствата.
- Следва стриктно да се спазва практиката по прилагане на принципа „замърсителят плаща“ за юридическите лица.
- Принципът „Разширена отговорност на производителя“ следва да продължи да се прилага като се стигне до идентичен обхват във всички общини, както следва: сключени договори за следните групи масово разпространени отпадъци (МРО) - Отпадъци от опаковки, Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), отпадъчни масла и отпадъчни нефтопродукти, за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) и излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), с организации за оползотворяване на излезли от употреба гуми (ИУГ).
- Приходите от такса „битови отпадъци“ не винаги покриват разходите, заложени по план - сметката на общините и се налага използването на средства от субсидията за местни дейности на ДБ и или финансиране от европейските фондове.

7. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците води до следните изводи и препоръки:

- Общините следва да поддържат добре структурирана система за информиране на обществеността, механизъм за разглеждане на жалби и осигуряване на административни услуги на гражданите.
- Следва да се предприемат действия за информиране на населението относно отпадъците от опаковки и масово разпространените отпадъци, с цел повишаване на общественото съзнание и подобряване на ефективността на системите за разделно събиране. Предприетите мерки съответстват на йерархията за управление на отпадъците и в дългосрочен план следва да демонстрират по-добри резултати по отношение на разделно събиране на отпадъците. В договорите с Организациите по оползотворяване да се предвидят клаузи за информиране на обществеността.

- Всички общини да спазват задълженията си , произтичащи от националното законодателство за информиране на обществеността и провеждане на консултации по отношение на изготвяне на планове и програми и по инвестиционни предложения на територията на общините.

- Цялата общодостъпна информация в областта на отпадъците следва да се публикува на интернет страницата на общините. На страниците да се обновява регулярно информацията, в т.ч. и информацията за управление на отпадъците. Препоръчително е на сайта на общината да се определи раздел „Екология“, към когото да се създаде сектор „Управление на отпадъците”, като по този начин информацията за отпадъците ще бъде по-компактно и лесно достъпна.

- Препоръчително е общините да заложат повече мерки за провеждане на образователни кампании в училищата, детските градини и други целеви групи, като тяхното осъществяване да бъде планирано с подкрепата на организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци въз основа на сключените договори.

8. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Анализът на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци води до следните изводи и препоръки:

- Следва да се организира ясна и точна структура и начин на осигуряване на нужната информация във връзка с управлението на отпадъците в общините, за да се предостави възможност за точно отчитане на постигнатите цели и индикиране на проблемите в зародиш.

- Събраната информация в едни отдели не винаги е достъпна за ползване от други отдели, което намалява ефикасността на процеса на управление на отпадъците.

- Следва да се разработи система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите. Открояването на проблемите пред заинтересованите лица, както и набирането на предложения и коментари, не се извършва чрез изградена система - например с ежегодни социологически проучвания, а е инцидентно явление.

- Необходимо е общините да разработят база-данни и да приемат вътрешни правила относно задълженията на структурните звена за събиране, обработка и предоставяне на информация в базата-данни за отпадъците, както и сроковете съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания.

- Необходимо е да се регламентират по-ясно правомощията на всяка една общинска структура и/или експерт в, в зависимост от организацията на конкретната община, по отношение на управление на отпадъците и по-конкретно по създаване и ръководене политиката по околна среда, включително и по управление на отпадъците. В рамките на тези правомощия следва да се добавят и такива, във връзка със събиране и анализи на данни за управление на отпадъците и предлагане на решения за оптимизиране на дейностите с тях.

III. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е един от най-често практикуваните методи за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. SWOT анализът

изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни страни" и „слаби страни". Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности" и „заплахи".

SWOT анализът е класически метод за стратегическо планиране и в същото време и абревиатура, зад която стоят следните думи:

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най - големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Матрица на SWOT анализа. Тя представлява таблица, която се състои от четири квадранта, в които се подреждат и визуално представят основните характеристики на управлението на отпадъците (вж. схемата по-долу). Обикновено попълването на четирите квадранта обобщава резултатите от аналитичната част на стратегическия документ и изводите и препоръките, направени в края на всеки анализ. При извършване на SWOT анализа могат да се разкрият множество силни и слаби страни, възможности и заплахи. За предпочитане е обаче да се подберат само най-важните 8-10 от тях, които да попаднат в съответните квадранти на матрицата.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие. От тази класификация произтичат и условните наименования на различните видове стратегии. Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заеманата в нея площ само да се увеличава. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитната е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

Схема на резултатите от SWOT анализа на НПУО 2021-2028 г. е представена на следващата таблица.

Таблица № 5 SWOT-анализ

ВЪТРЕШНИ ФАКТОРИ	**ВЪНШНИ ФАКТОРИ**
СИЛНИ СТРАНИ	**ВЪЗМОЖНОСТИ**

- Достиженията на правото на ЕС своевременно се транспонират в българското законодателство и нормативната база.
- Разработени са планове и стратегии, които се изпълняват в много висока степен.
- Съществува значителен административен капацитет на различните нива на управление на отпадъците – национален, регионален и местен.
- Обществеността участва активно при идентифициране на проблеми в сектора, чрез публични обсъждания и чрез различни медии и интернет.
- България е под средното европейско равнище по генерирани отпадъци на 1 жител.
- Регионалният принцип за управление на битовите отпадъци работи отлично.
- Поносимостта на населението, дори на ниско доходните групи, отговаря на нивото на таксите, събирани от населението за управление на отпадъците.
- Подобрява се нивото на рециклиране и оползотворяване на МРО.
- Изграждат се инфраструктурни обекти за третиране на отпадъците от региона.

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.
- Значителна промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците.
- Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци както в рамките на ЕС, така и в региона.
- Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

СЛАБИ СТРАНИ

- Силен обществен отзвук на проблемите, свързани с отпадъци в региона.
- Недостатъчен капацитет за обезвреждане на опасни отпадъци.
- Високо ниво на депониране на различните видове отпадъци.
- Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения и изготвяне на стратегически

ЗАПЛАХИ

- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците.
- Необходимите публични инвестиции за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните нови цели са значителни.
- Значително увеличение на разходите

документи. • Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци. • Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците. • Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейности по управление на отпадъците.	за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса битови отпадъци за населението. • Налагане на санкции от Контролните органи за неспазване сроковете съгласно заложените цели в действащото законодателство.

IV. ЦЕЛИ НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ИЗБОР НА АЛТЕРНАТИВА ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Изготвеният SWOT анализ е използван като основа за формулирането на стратегически и оперативни цели при управлението на отпадъците в Региона. Както на национално ниво, така и на общинско, ***генералната стратегическа цел на общините от РСУО Костинброд*** в сферата на управление на отпадъците е:

„Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“.

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ.

Въведение:

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, **<u>като насочва вниманието към следните основни аспекти:</u>**

- Предотвратяване образуването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно общините от РСУО-Костинброд да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на специфичните потоци отпадъци (хранителни отпадъци и отпадъци от

опаковки от заведения за обществено хранене и търговските обекти), да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки РСУО-Костинброд следва да създаде система за управление на тези потоци отпадъци, както и да сформира екип от експерти които да конролират и отчитат постигнатите резултати от всяка община член на РСУО-Костинброд.

- Да се проведат кампании и срещи с производствените предтприятия на територията на всяка община за огранизиране и подпомагане на производствената дейност чрез внедряване на иновативни модели на производство и потребление на суровини, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба.
- Създаване на мрежи от членовете на РСУО за повторна употреба, ремонт и обратно изкупуване, връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство на продукти чрез използване на образуваните отпадъци.
- Насърчаване на устойчивост при производството и потреблението на суровини чрез данъчни облекчения по преценка на всяка община член на РСУО, постигащо съществено предотвратяване образуването на отпадъци (ПОО). Общините членове на РСУО следва да предприемат мерки, за осведомяване и информиране потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, членовете на РСУО следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци.
- Създаване на индивидуална система за всеки член на РСУО за контрол на критичните за съответната община територите с констатирано нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на страната и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на използваните суровините, членовете на РСУО следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.
- Всяка община член на РСУО-Костинброд да извърши обследване на генераторите на отпадъци разположени на територията й, като и да изготви обощен доклад съдържащ видовете отпадъци с прогнозни количества на годишна база, в зависимост от което да се създаде и внедри система за рационално и ефективно управление на тези отпадъци. Обобщените доклади да се предоствят на екипа от експерти контролиращи изпълнението на поставените цели за всеки член на РСУО-Костинброд.

В България изискването за разработване на Общинска програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в *Закона за управление на отпадъците*, приет през 2012 г., а първите за общините от РСУО-Костинброд програми се разработиха от от всяка община индивидуално и се одобриха от съответния общински Съвет и РИОСВ-София в периода 2014 - 2015 г. съобразени с Националния план за управление на отпадъците 2014 - 2020 г.

Регионалната програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората програма за РСУО-Костинброд.

Определение и място в йерархията за управление на отпадъците на предотвратяването на образуването на отпадъците:

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в

законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи и националното законодателство за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

а) Предотвратяване на образуването на отпадъци

б) Подготовка за повторна употреба

в) Рециклиране

г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия

д) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите".

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени". Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между "повторна употреба" и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Ако домакинството изхвърли/предаде мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претапицират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред общината член на РСУО-Костинброд, като право да отчитат тези количества за рециклирани има общината, от които са събрани съответните отпадъци, а не общината, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

Основни участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци:

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

Общините членове на РСУО-Костинброд са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят индивидуална програма за управление на отпадъците или да са част от регионална такава, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините членове могат да се възползват активно от различни програми и събраните от тях отчисления по чл. 64 от ЗУО за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равностоен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци както и заплащане на задължителни отчисления по чл. 64 от ЗУО, които ежегодно се увеличават.

Домакинства

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки (торбички за еднократна употреба и пазарски полиетиленови торби тип „потник“), които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например използването на пазарски чанти за многократна употреба. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства”, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците или тяхното разделно събиране и предаване чрез системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез внедряване на система за облекчаване на такса битови отпадъци, при постигане на конкретно поставени цели за съответното домакинство по отношение на предадените рециклируеми отпадъци.

Европейски документи, адресиращи въпроса за ПОО:

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- *Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване*

Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 година по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване. Директивата изисква държавите-членки да предприемат необходимите мерки за постигане на трайно намаление в потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване на своята територия, което води до предотвратяване на отпадъците. Мерките, предприети от държавите-членки, включват един от следните елементи, или и двата заедно:

а) приемане на мерки, които да гарантират, че нивото на годишното потребление не превишава съответно 90 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек

до 31 декември 2019 г. и 40 тънки пластмасови торбички за пазаруване на човек до 31 декември 2025 г., или равностойни цели, изразени в тегло;

b) приемане на инструменти, с които да се гарантира, че до 31 декември 2018 г. тънките пластмасови торбички за пазаруване ще престанат да се предлагат безплатно на мястото на продажба на стоките или продуктите, освен ако не се прилагат инструменти с равностойна ефективност.

- *Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба*

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и замърсяването на морската околна среда.

Директивата поставя редица задължава за страните-членки, в т.ч:

a) до 2026 г. да постигнат измеримо спрямо 2022 г. количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна и др. До 3 юли 2021 г. държавите-членки трябва да изготвят описание на всички мерки, приети от тях за изпълнение на това задължение и уведомяват Комисията за това описание и го оповестяват публично.

b) считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др.

- *Специфични ключови мерки, препоръчани на страните-членки, съгласно Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците*

a) да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;

b) да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират. В тази връзка Комисията изготвя и актуализира списък на тези суровини (последният списък е от 2020 г.)[4] Този списък, обаче, не изключва възможността държавите-членки да предприемат мерки по отношение на други суровини, считани за важни за съответната национална икономика. Те следва също така да включват в плановете си за управление на отпадъците целесъобразни на национално равнище мерки относно предотвратяването, събирането, сортирането и оползотворяването на отпадъци, съдържащи значително количество от тези суровини. Мерките следва да бъдат включени в плановете за управление на отпадъците при първото им актуализиране след влизането в сила на Директивата (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018г.

c) да насърчава повторната употреба на продукти и създаването на системи за популяризиране на дейностите по ремонт с цел повторна употреба, включително и по-специално на електроуреди, текстил, мебели, опаковки, обувки и др.;

d) да разработват и провеждат информационни кампании за повишаване на осведомеността относно предотвратяването на отпадъци;

[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0474&from=EN

е) да се насърчава намаляването на образуването на отпадъци, които не са пригодни за подготовка за повторна употреба или рециклиране (като например сгурия и пепел от изгарянето на дърва и въглища за битово отопление).

- *Мониторинг и оценка на прилагането на мерките относно повторната употреба на отпадъците*

Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците изисква ЕК да приеме актове за изпълнение за определяне на показатели за измерване на общия напредък в прилагането на мерките за предотвратяване на отпадъци и да приеме акт за изпълнение за въвеждането на обща методика за докладване относно повторната употреба на продуктите. Това означава, че страните – членки следва да проектират и организират информационните си системи в областта на управление на отпадъците по начин, който да прилага общата методика за докладване.

На ниво ЕС се предвижда приемане на законодателство в изпълнение на промишлената стратегия на ЕС и плана за действие за кръговата икономика, което да доведе до намаляване образуването на отпадъци в страните-членки, като например относно:

- *Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС*. Очаква се ЕК да предложи законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, за да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани така, че да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба ще бъде допълнително ограничена, преждевременното излизане от употреба ще бъде поставено под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- *Повече права за потребителите*. Потребителите да имат достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения и да могат да се възползват от истинско „право на ремонт“.

Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците предвижда до 31 декември 2024 г. ЕК да проучва данните за повторната употреба, предоставени от държавите членки в съответствие с член 37, параграф 3 от директивата, с цел да прецени дали могат да се приложат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, включително определянето на количествени цели. ЕК трябва, също така, да проучи дали могат да бъдат въведени други мерки за предотвратяване на отпадъците, включително цели за намаляване на отпадъците. За тази цел ЕК ще представи на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

Цели и мерки за предотвратяване образуването на отпадъци за периода 2021-2028 г.:

Настоящата Програмата за ППО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между:

- икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората,
- нарастване образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Мерките са формулирани в резултат на прегледа на:

- Примерните мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение № 4 към чл. 50, ал. 3, т. 2 на ЗУО и Приложение IV към чл. 29 на РДО
- Преглед на мерките, заложени в актуалната Национална програма за ППО 2014-2020 г.
- Добрите практики през последните години, приложени в страната ни и в други страни
- Мерки, произтичащи от приети на ниво ЕС документи (директиви, решения и др.).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

План за действие към Регионалната програма съобразен с (НППОО)

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда						**Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на отпадъците е по-малък от темпа на нарастване на БВП**	**Средногодишно за периода на програмата темпа на нарастване на отпадъците е по-малък от темпа на нарастване на БВП**		
	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление"	-	ПУДООС, ОПОС и натрупани отчисления по чл. 64 от ЗУО за съответната община	12/2028	Мерките за „електронно управление ” са реализирани в пълен обхват	Изпълнени проекти за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	УО на ПТП 2021-2027	Държавни и общински администрации
	Разработване на системи за управление на отпадъците от общините членове на РСУО с включени цели и мерки за ПОО	-	Общински бюджети и натрупани отчисления по чл. 64 от ЗУО за съответната община	12/2021	Общините да планират изпълнението на мерки за ПОО	Постигнати цели от членовете, одобрени от общинските съвети с включени мерки за ПО	Всички общини са разработили програми за управление на отпадъците с включени мерки за ПОО	Общини	Обществеността и други заинтересовани страни, които участват в обществените консултации при

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
									разработването на програмата
	Изпълнение на мерките за ПОО от общините	-	Общински бюджети и натрупани отчисления по чл. 64 от ЗУО за съответната община	Ежегодно до 2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПОО от общините	През 2028 г. стойността на показателя "*образувани битови отпадъци на жител от общините*" да е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г.	Общини	Партньорите на общините, посочени в регионалната програм за управление на отпадъците за изпълнение на мерките за ПОО
	Изготвяне и прилагане на планове от общините за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	-	Общински бюджети и натрупани отчисления по чл. 64 от ЗУО за съответната община	12/2022 - 12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой общини разработили планове/изпълнили мерки	Всички общини да са с разработени планове и да прилагат мерки от тях	Общини	Общински звена
	Финансиране на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	-	"Програма за околна среда 2021-2027"	01/2021 - 12/2028	Финансово подпомагане на общини за	Обявени процедури; брой подадени проектни предложения; брой	Всички одобрени проекти да са изпълнени в срок	МОСВ	Общини

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
					реализация на проекти за ПОО като част от финансирани мерки за подобряване управление на отпадъците	сключени договори с бенефициенти			
	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПОО, респективно в целите на общините членове ще се предвиди такава мярка.	-	Бюджет на общините	12/2021	ЗМДТ е променен в приложението, в което са изброени дейностите с патентен данък, с оглед диференцирането им в отделни позиции за патентния данък за предоставяне на услуги, свързани с ПОО	ЗМДТ е променен в приложението, в което дейностите/услугите, водещи до ПОО и са с патентен данък, така че да са обособени в самостоятелни позиции с оглед диференцирането им от общините за определяне на патентния данък за тези услуги на минимално ниво	Брой общини, общинските съвети на които са гласували минимална ставка за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам - до прилагане на политиките за ПО	МФ	Общини

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Продължаване и разширяване на участието на НПО, училища, членове на сдружението и бизнес организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	-	ПУДООС, Общински бюджети и натрупани отчисления по чл. 64 от ЗУО за съответната община	Ежегодно до 2028	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПОО и начините за прилагане на действия в ежедневието в дома и на работното място	Брой организации, участвали в ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Местни организации от територията на съответния член на сдружението ежегодно да участват в европейската седмица за намаляване на отпадъците	Председателя на сдружението (за разпространяване на информация за инициативата и за обобщаване на информацията от организации, подали информация за участие в тематичната седмица)	РИОСВ, общини, други администрации, НПО, бизнес организации
	Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали	-	ОПОС 2021-2027	01/2022-12-2028	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика и мониторинга на отпадъците	Отправена покана от УО на ОПОС 2021-2027	Всички проекти да са изпълнени в срок	МОСВ	Общини НСОРБ, юридически лица с нестопанска цел

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.

Предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от страните членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 милиона тона[5]. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 килограма хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне страните членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели
- създаде платформа с участието на страните членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна

- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

• Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).

• Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.

• Закон за храните. Глава шеста "в" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготовление или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

а) фуражи

б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека

в) растения преди прибиране на реколтата

г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета

д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)

е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)

ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.

з) остатъчни вещества и замърсители.“

Проектът на Закон за изменение и допълнение на ЗУО привежда в съответствие определението за хранителни отпадъци в съответствие с Директива 2018/851.

В България (както и в останалите страни-членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно

общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба № 2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци в страната.

Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци[6]. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Основните действия/мерки са формулирани в резултат на прегледа на препоръки, насоки, законодателни актове на европейско ниво, на основата на преглед на добри практики в разглежданата област, а така също и на ситуацията в страната.

Понастоящем в България няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

Основните предизвикателства, с които държавата трябва да се справи, за да осигури цялостна политика по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, могат да се идентифицират по следния начин:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита;
- подобряване на между-секторното сътрудничество във връзка с прилагането на новото законодателство в областта;
- идентифициране на заинтересованите страни на всички етапи от хранителната верига;
- разработване от МЗХГ и приемане на Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни;
- повишаване информираността на населението за предприетите от държавата мерки;
- изготвяне на методологически наръчници и информационни материали за предотвратяване образуването на отпадъци с цел повишаване на обществената ангажираност;
- осигуряване на необходимото финансиране за изпълнението на посочените в подпрограмата мерки.

[6] В европейското законодателство все още не са поставени количествени цели за предотвратяване на хранителните отпадъци и страните – членки решават какви цели да формулират в своите програми за ПОО.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда						**Ежегодно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е по-малък от темпа на нарастване на БВП**	**Средногодишно за периода на програмата темпът на нарастване на хранителните отпадъци е по-малък от темпа на нарастване на БВП**		
	Разработване на програми за управление на отпадъците от общините с включени цели и мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци	-	Общински бюджети	12/2021	Общините са планирали изпълнението на мерки за ПО на хранителни отпадъци	Брой програми за управление на отпадъците, одобрени от общинските съвети с включени мерки за ПО	Всички общини са разработили програми за управление на отпадъците с включени мерки за ПО на хранителни отпадъци	Общини	Обществеността и други заинтересовани страни, които участват в обществените консултации при разработването на програмите

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общините	-	Общински бюджети, програми	Ежегодно до 2028 г.	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	В края на програмния период са изпълнени всички мерки за ПО на хранителните отпадъци от общините	Общини	Партньорите на общините, посочени в общинските програми за управление на отпадъците за изпълнение на мерките за ПО
	Изготвяне и прилагане на планове от общините за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	-	Общински бюджети, програми	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой общини разработили планове; брой общини, изпълнили мерки; брой изпълнени мерки	В края на програмния период всички общини, които имат звена генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	Общини	Общински звена

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на централно и общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	-	Бюджет на МЗХГ, общински бюджети, в т.ч. отчисления по чл.64 от ЗУО, Европейски програми	01/2021-12/2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании на национално и на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири шестмесечни кампании на национално ниво и поне 50 кампании на общинско ниво	общини (за местно ниво)	НПО, медии, други

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци
- в етап на изграждане е регионална система за третиране на битови отпадъци и отделяне на полезните компоненти от тях чрез финансово подпомагане от ОПОС.
- Разработени, одобрени и финансирани проекти по ОПОС в рамките на последният програмен периода. С реализацията на проектита за регионална система по ОПОС 2014-2020 г. са в етап на изграждане 1 сепарираща инсталация и 3 инсталации за компостиране на зелени отпадъци.

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализиращият се проект за изграждане на инсталация за предварително третиране (сортиране) на битови отпадъци и инсталации за компостиране.

„Меките” мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения и др.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци						**2025 г. - мин.50% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране**	**2030 г. - мин.55% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране**		
	Доизграждане/надграждане на регионални системи за управление на битовите отпадъци	-	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети	01/2022-12/2028	Осигурена необходима инфраструктура за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция и рециклиране на разделно събрани битови отпадъци в 101 общини от 20 РСУО	Изготвени покани за обявяване на процедури за набиране на проектни предложения; обявени процедури за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени инсталации	УО на ПОС	Общини; РСУО
	Изграждане на общински площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, и	-	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети	01/2022 - 12/2024	Изградени площадки в общините, даващи възможност на населението да предава безвъзмездно разделно събрани отпадъци	Брой изградени площадки	Във всички населени места над 10 хил.жители и във всички райони на градовете с районно деление има	УО на ПОС	Общини; РСУО

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	други разделно събрани отпадъци във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители						изградени площадки за предаване на разделно събрани отпадъци		
	Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	-	Програма за околна среда 2021-2027 г.	01/2022 - 12/2025	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой изготвени проекти; брой изпълнявани проекти	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	МОСВ-ПОС	Общини, юридически лица със стопанска цел, ФМФИБ
	Изграждане на инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	-[7]	ПУДООС, Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети; частни инвестиции	01/2022 - 12/2025	Изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Изготвени покани за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения от ПОС 2021-2027 и ПУДООС; обявени процедури за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой проекти, разработени и изпълнявани от частни инвеститори	Брой изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Общини, юридически лица със стопанска цел	МОСВ
	Изготвяне от общините на общински/регионални	-	Бюджет на общините	12.2021	Общините разполагат с управленски документ като	Общините са изготвили задания	Програмите са одобрени от	Общини	Местни НПО,

[7] Индикативният бюджет на ПОС 2021-2027 за процедурата е 30 млн. лв. Очакванията са да се привлекат ресурси и от допълнителни източници.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	програми за управление на отпадъците, съответстващи на НПУО 2021-2028 г.				важен инструмент за планиране и провеждане на общинската политика за управление на отпадъците	за разработване на програмите	Общинските съвети		бизнес и др.
	Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци	-	ПОС 2021-2027	01/2022-12/2028	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Изготвена покана за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения; обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени нови системи; брой разширени съществуващи системи	Общини, РСУО	УО на ПОС

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Разработване на модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването им в 3 РСУО	-	ПОС 2021-2027	01/2022-12/2028	Разработени и тествани модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Изготвена покана за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения; обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой разработени модели; брой тествани модели	НСОРБ, Общини от 3 РСУО	МОСВ
	Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	-	Общински бюджети	01/2022 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Брой общини, публикували на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Всички общини са публикували на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общини	
	Въвеждане от общините в Наредбите по чл.22 от ЗУО на нормативно изискване	-	Общински бюджети	01/2021-11/2027	Въведени от общините нормативни изисквания административните,	Брой общини, въвели нормативните	Всички общини, на чиято територия има населени места с	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им с лица, притежаващи регистрационен/разрешителен документ по ЗУО за осъществяване на съответната дейност; практическо прилагане на изискването и осъществяване на непрекъснат контрол от общините				стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им с лица, притежаващи регистрационен/разрешителен документ по ЗУО за осъществяване на съответната дейност	изисквания в Наредбите си по чл.22 от ЗУО	население над 10 хил.жители, са въвели нормативните изисквания в Наредбите си по чл.22 от ЗУО		
	Извършване на проверки от общинските контролни органи за спазване на изискванията от административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им	-	Общински бюджети	01/2021-11/2028	Извършени проверки от общинските контролни органи за спазване на изискванията от административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им	Брой проверки, извършени от общинските контролни органи; брой наложени глоби; приходи от наложени глоби	Административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и сключат договори за предаването им	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Провеждане от общините на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците	-	Общински бюджети, "Програма за околна среда 2021-2027"	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой общини провели ежегодно информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Всички общини провеждат ежегодно информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Общини	
	Включване в общинските програми за управление на отпадъците на мерки и изпълнение на мерките за ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	-	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Брой общини, провели ежегодни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Всички общини провеждат ежегодни информационни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общини	Училища, НПО, ОО
	Осъществяване на ежегодни регулярни обучения на служителите от РИОСВ във връзка с осъществяваната от тях контролна дейност върху дейността на общините по рециклиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци	-	Бюджет на МОСВ	Ежегодно до 2028 г.	Служителите от РИОСВ са обучени относно осъществяваната от тях контролна дейност върху дейността на общините по рециклиране и подготовка за повторна употреба на битовите отпадъци	Брой проведени обучения; брой обучени служители; брой РИОСВ, в които е проведено обучение	Планираните годишни работни срещи и семинари с РИОСВ, организирани от МОСВ, са осъществени и отчетени	МОСВ	РИОСВ
	Създаване и поддържане от общините на електронни	-	Общински бюджети	12/2025	Създадени регистри на обектите, които подлежат на	Брой общини създали и	Всички общини имат информация за	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	регистри на търговските, административните, стопански и други подобни обекти в населени места над 10000 жители, които трябва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им				контрол по управление на отпадъците от общините	поддържащи регистри	обхвата на обектите, които подлежат на контрол от общините по нормативната уредба за управление на отпадъците		
	Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общините за изпълнение на изискванията на общинските наредби за управление на отпадъците относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци	-	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Брой одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Всички общини осъществяват контролната дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчитат изпълнението на годишните цели за контролната дейност на основата на годишния план	Общини	
	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинските администрации и РИОСВ, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	-	Общински бюджети	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Общини	
	Разработване на Регионална комуникационна стратегия за обществеността по въпросите за рециклиране, подготовка за	-	Бюджет на МОСВ	01/2022 - 12/2022	Разработена Регионална комуникационна стратегия	Етапи на възлагане и изпълнение на поръчката	Предвидени са адекватни мерки за повишаване на информираността	МОСВ	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	повторна употреба и рециклиране с петгодишен план за действие						на населението и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците		
	Изпълнение на мерките от Регионалната комуникационна стратегия за управление на отпадъците	-	Бюджет на МОСВ	06/2023 - 12/2028	Повишена информираност на населението и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците	Мерките се изпълняват съгласно Плана за действие към стратегията	Превръщане на обществеността в ключов фактор при управлението на отпадъците	МОСВ	Общини; НПО; медии
	Прилагане от общините на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови отпадъци при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините	-	Общински бюджети	01/2022	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Брой общини, приложили новите изисквания на ЗМДТ	Всички общини в България прилагат новите изисквания на ЗМДТ	Общини	

Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци – основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., има значителен принос и към изпълнение на националните политики и планове в областта на климата, тъй като намаляването на количествата на депонираните биоразградими отпадъци е ключова мярка за смекчаване на измененията на климата чрез намаляване емисиите на парникови газове (метан) от сектор „отпадъци“.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци						**2025 г. - мин.50% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране**	**2030 г. - мин.55% от общото тегло на битовите отпадъци да са подготвени за повторна употреба и рециклиране**		
	Доизграждане/надграждане на регионални системи за управление на битовите отпадъци	-	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети	01/2022-12/2028	Осигурена необходима инфраструктура за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция и рециклиране на разделно събрани битови отпадъци в 101 общини от 20 РСУО	Изготвени покани за обявяване на процедури за набиране на проектни предложения; обявени процедури за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени инсталации	УО на ПОС	Общини; РСУО
	Изграждане на общински площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч.	-	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети	01/2022 - 12/2024	Изградени площадки в общините, даващи възможност на населението да предава безвъзмездно разделно събрани отпадъци	Брой изградени площадки	Във всички населени места над 10 хил.жители и във всички райони на градовете с районно	УО на ПОС	Общини; РСУО

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	едрогабаритни отпадъци, и други разделно събрани отпадъци във всички населени места с население по-голямо от 10 000 жители						деление има изградени площадки за предаване на разделно събрани отпадъци		
	Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	-	Програма за околна среда 2021-2027 г.	01/2022 - 12/2025	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой изготвени проекти; брой изпълнявани проекти	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	МОСВ-ПОС	Общини, юридически лица със стопанска цел, ФМФИБ
	Изграждане на инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	-[8]	ПУДООС, Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджети; частни инвестиции	01/2022 - 12/2025	Изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Изготвени покани за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения от ПОС 2021-2027 и ПУДООС; обявени процедури за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой проекти, разработени и	Брой изградени инсталации за рециклиране на разделно събрани отпадъци (различни от биоотпадъци, опасни и производствени)	Общини, юридически лица със стопанска цел	МОСВ

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
						изпълнявани от частни инвеститори			
	Изготвяне от общините на общински/регионални програми за управление на отпадъците, съответстващи на НПУО 2021-2028 г.	-	Бюджет на общините	12.2021	Общините разполагат с управленски документ като важен инструмент за планиране и провеждане на общинската политика за управление на отпадъците	Общините са изготвили задания за разработване на програмите	Програмите са одобрени от Общинските съвети	Общини	Местни НПО, бизнес и др.
	Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци	-	ОПОС 2021-2027	01/2022-12/2028	Изградени нови системи и разширени съществуващи системи за разделно събиране на битови отпадъци	Изготвена покана за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения; обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой изградени нови системи; брой разширени съществуващи системи	Общини, РСУО	УО на ПОС

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	Разработване на модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от общините в България и тестването им в 3 РСУО	-	ОПОС 2021-2027	01/2022-12/2028	Разработени и тествани модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Изготвена покана за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения; обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Дял (%) на усвоените средства; брой приключили договори; брой разработени модели; брой тествани модели	НСОРБ, Общини от 3 РСУО	МОСВ
	Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	-	Общински бюджети	01/2022 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Брой общини, публикували на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Всички общини са публикували на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общини	
	Въвеждане от общините в Наредбите по чл.22 от ЗУО на нормативно изискване	-	Общински бюджети	01/2021-11/2027	Въведени от общините нормативни изисквания административните,	Брой общини, въвели нормативните	Всички общини, на чиято територия има населени места	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им с лица, притежаващи регистрационен/разрешителен документ по ЗУО за осъществяване на съответната дейност; практическо прилагане на изискването и осъществяване на непрекъснат контрол от общините				стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им с лица, притежаващи регистрационен/разрешителен документ по ЗУО за осъществяване на съответната дейност	изисквания в Наредбите си по чл.22 от ЗУО	с население над 10 хил.жители, са въвели нормативните изисквания в Наредбите си по чл.22 от ЗУО		
	Извършване на проверки от общинските контролни органи за спазване на изискванията от административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им	-	Общински бюджети	01/2021-11/2028	Извършени проверки от общинските контролни органи за спазване на изискванията от административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители да събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и да сключат договори за предаването им	Брой проверки, извършени от общинските контролни органи; брой наложени глоби; приходи от наложени глоби	Административните, стопанските, търговските и др.подобни обекти в населени места над 10 000 жители събират разделно най-малко отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, стъкло и зелени биоотпадъци и сключат договори за	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
							предаването им		
	Провеждане от общините на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците	-	Общински бюджети, "Програма за околна среда 2021-2027"	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Брой общини провели ежегодно информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Всички общини провеждат ежегодно информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Общини	
	Включване в общинските програми за управление на отпадъците на мерки и изпълнение на мерките за ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	-	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Брой общини, провели ежегодни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Всички общини провеждат ежегодни информационни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общини	Училища, НПО, ОО
	Създаване и поддържане от общините на електронни регистри на търговските, административните, стопански и други подобни обекти в населени места над 10000 жители, които трябва да събират разделно отпадъците си и да сключват договори за предаването им	-	Общински бюджети	12/2025	Създадени регистри на обектите, които подлежат на контрол по управление на отпадъците от общините	Брой общини създали и поддържащи регистри	Всички общини имат информация за обхвата на обектите, които подлежат на контрол от общините по нормативната уредба за управление на	Общини	

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
							отпадъците		
	Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общините за изпълнение на изискванията на общинските наредби за управление на отпадъците относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци	-	Общински бюджети	Ежегодно до 2028 г.	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Брой одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Всички общини осъществяват контролната дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и отчитат изпълнението на годишните цели за контролната дейност на основата на годишния план	Общини	
	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинските администрации и РИОСВ, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	-	Общински бюджети	12/2023	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Общини	
	Прилагане от общините на изисквания на ЗМДТ относно формиране на такса битови при новите бази за отделните услуги в рамките на план-сметките на общините	-	Общински бюджети	01/2022	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Брой общини, приложили новите изисквания на ЗМДТ	Всички общини в България прилагат новите изисквания на ЗМДТ	Общини	

Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:
    - Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
    - Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
    - Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
    - Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по програмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Анализите на строителните отпадъци, изготвени в процеса на разработването на НПУО 2021-2028 г., потвърдиха необходимостта от тези инсталации. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от ОП "Конкурентоспособност 2021-2027". Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общините, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

Реализацията на мерките и действията, включени в тази Програма, както и на част от планираните мерки, включени в други програми от НПУО 2021-2028 г., но допринасящи за изпълнение на целите и на настоящата програма, гарантира изпълнението на амбициозните цели за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

План за действие на Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци						**Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване**	**Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване**		
	Реализация на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали[9]	-	ОПОС 2021-2027 – финансови инструменти	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изготвена покана за обявяване на процедура за набиране на проектни предложения; обявена процедура за набиране на проектни предложения; брой подадени проектни предложения; брой сключени договори с бенефициенти; брой приключени договори	Всички сключени договори са изпълнени; брой на изградените системи, съоръжения и инсталации; капацитет на изградените системи, съоръжения и инсталации	УО на ОПОС, ФМФИБ	Общини, юридически лица със стопанска цел
	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	-	ОПОС 2021-2027	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното	Брой изпълнени проекти за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	На територията на регион Костинброд няма изградена инсталация за рециклиране на	Общини, юридически лица със стопанска цел	УО на ОПОС

[9] Конкретният обхват на процедурата ще бъде прецизиран и уточнен след извършването на предварителната оценка на финансовите инструменти.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
					въздействие на тези групи отпадъци		строителни отпадъци. Благодарение на близостта на общините до гр. София строителните отпадъци се рециклиорат от оператори на инсталаций на територията на гр. София.		
	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	-	Бюджет на органите: издаващи разрешение за строеж; осъществяващи контрол на строителството; осъществяващи одобрение и контрол при въвеждане на строителните обекти в експлоатация.	01/2021-12/2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на компетентните органи са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Общини; ДНСК; МРРБ	Възложители на инвестиционни проекти

Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

- Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.
- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**До 2025 г.:** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси:50% Дърво:25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75% **До 2030 г.:** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло:75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години

Група МРО	Цели
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки" мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

В настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки на национално ниво които са включени законови и подзаконови нормативни актове като задължения на всяка община на територията на Р. България.

Управление на опаковките и отпадъците от опаковки като задължение на общините произтича от следните основни причини:

1. Нормативно изискване - съгласно чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО.
2. За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.
3. Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, от които се генерират отпадъците от опаковки, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

Настоящата програма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни

мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели като задължение на всеки член от регион Костинброд за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство[10] от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки е първата от всички системи за разделно събиране на отпадъците, създадена след приемането на Закона за управление на отпадъците през 2003 г. С приемането на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки през 2004 г. и измененията ѝ впоследствие в националното законодателство се регламентира цялостната схема за управление на този поток отпадъци, която непрекъснато се разширява и подобрява ефективността си в годините. На територията на регион Костинброд работят няколко организации за оползотворяване на отпадъците от опаковки, които имат ангажимента да изпълняват целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от името на лицата, които пускат на пазара опаковани стоки. Системите са обхванали основно градовете и малка част от селата на общинити членове на РСУО-Костинброд.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008 г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя за държавите от ЕС. През десетгодишния период 2008-2018г. България изпълнява, дори преизпълнява, целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Ежегодно ИАОС подготвят и публикуват на интернет страницата си доклад за степента на достигане на целите и за управлението на отпадъците от опаковки с богати информация и илюстрации, и на напълно достъпен за обществеността език.

План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Въвеждане от общините в наредбите по чл.22 от ЗУО на изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби в съответствие с предвиденото в наредбите по чл. 22 от ЗУО	-	Бюджет на общините	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Разработване на конкретни механизми във всяка община	Всички задължени търговски и други подобни обекти прилагат изискванията за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Общини	Търговски и други подобни обекти
Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	-	Бюджет на организациите, поели доброволно ангажимента	2021-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковки от бизнеса	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Общини	Бизнес организации (търговски обекти и др.)

ЦЕЛ 3: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Намаляването на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци включва мерки за достигане на Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци от НПУО 2020-2028 г.

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др. На територията на РСУО-Костинброд е извършена рекултивация на общински сметища на общините Костинброд, Драгоман и Божурище за останалите общински сметища са изготвени проектни предложения които са в различни етапи на съгласуване и реализация. По отношение на изградена инфраструктура за управление на битови отпадъци, регион Костинброд е в процедура по изграждане на регионална система за третиране и компостиране на отпадъците.

„Меките" мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа от региона;
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- ще бъде осигурена инфраструктура за оползотворяване на утайките от ГПСОВ;
- ще бъдат разработени иновативни метди и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;

План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови и други отпадъци							**До 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци**		
	Изграждане на депа за битови отпадъци/допълнителни клетки и друга площадкова инфраструктура	-	Общински бюджети	12/2024	Осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура	Брой разработени проекти; брой обявени поръчки	Намален риск за околната среда в резултат от депониране на отпадъци на депа, отговарящи на всички изисквания	Общини	ПУДООС, МОСВ
	Подготовка и изпълнение на проекти за закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци	-	Общински бюджети УДООС	12/2022	Изготвени проекти за закриване и рекултивация на общински депа и обявени поръчки	Брой разработени проекти; брой обявени поръчки	Разработени проекти за закриване и рекултивация на всички общински депа	Общините	ПУДООС, МОСВ
	Доизграждане/надграждане на регионални системи за управление на битовите	-	Програма за околна среда 2021-2027 г., Общински бюджети	01/2022-12/2028	Осигурена необходима инфраструктур	Договорите за изпълнение на проектите са	Намалено количество депонирани битови отпадъци и постигнати	МОСВ	Общини

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (млн. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	отпадъци				а с цел намаляване на количеството депонирани битови отпадъци в 101 общини от 20 РСУО	приключили с въведени в експлоатация инсталации; брой изградени инсталации	цели към 2030/2035 г.		
	Изпълнение на проекти за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	-	ДБ	01/2022-12/2028	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове са изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната	Брой изпълнявани проекти	Брой изпълнени проекти; количество на обезвредените отпадъци от препарати за растителна защита	МОСВ	Общини
	Създаване на общински системи за разделно събиране на опасните отпадъци от бита	-	Общински бюджети	12/2028	Намален риск за околната среда от депонирани опасни отпадъци	Брой общини, създали системи за разделно събиране на опасни отпадъци от бита	Всички общини са създали системи за разделно събиране на опасни отпадъци от бита	Общините	Домакинства; бизнес

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Регионалната програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната регионална и общинска система за планиране, поради което в този раздел е представена връзката между програмата и други областни и общински програмни документи. При разработването на целите на Регионалната програма са взети предвид анализите и предвижданията на други областни и общински програмни, от които пряко или косвено произтичат част от мерките, заложени в настоящата програма. От своя страна изпълнението на програмата ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на общинските планови документи, посочени по-долу в настоящия раздел.

Регионалната програма за управление на отпадъци е елемент от цялостната система за планиране на развитие на общините в региона като цяло. Настоящата програма е изготвена в координация с националното и общинско законодателство. Взети са предвид действащите национални програмни документи, в т.ч.:

• Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

• Национална програма за развитие (НПР 2030);

• Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.);

• Програма за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода (2013 - 2022 г.);

• Закон за опазване на околната среда;

• Закон за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове;

• Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците, утвърдени със Заповед № РД-883/23.09.2021 г. на министъра на околната среда и водите;

• Общински планове за развитие на общините от РСУО - Костинброд

• Общински програми за опазване на околната среда на общините от РСУО Костинброд;

• Действащите общински стратегии, планове, програми и наредби, имащи отношение към управлението на отпадъците;

В Националния стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране, са описани начините и мерките за достигане на целите, заложени в ЗУО за намаляване на депонираните биоразградими отпадъци. Тези начини и мерки са заложени и в настоящата програма на местно и регионално ниво.

Стратегическия план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България поставя мерките и начините на действие за изпълнение на целите, заложени в ЗУО за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци, образувани от строителство и влагане на рециклирани материали в строителството. Подобни мерки и план за действие са заложени в Регионалната програма на местно ниво.

На местно ниво Регионалната програма за управление на отпадъците е в пряка връзка с Общинските програми за управление на отпадъците и с Общинските програми за опазване на околната среда.

VII. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИЧНГ, ОТЧЕТ, КОНТРОЛ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ

В настоящия раздел са представени правилата за наблюдение и контрол и отчитане на изпълнението на програма за управление на отпадъците с цел да се осигури проследяване и измерване на постигането на основните цели на програмата и на ефективността в хода на нейната реализация.

За всеки стратегически документ е важно не само да бъде разработен съобразно с методологията на стратегическото планиране, но и да бъде реализиран съобразно планираните дейности. Поради това наблюдението и оценката на изпълнението на програмни документи са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Наблюдението представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия. Контролът улавя условията, в които се пораждат отклоненията, бързо реагира за тяхното предотвратяване и отстраняване.

1. НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението и оценката на изпълнение на Регионалната програма за управление на отпадъците в Регион Костинброд е ключов етап от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Наблюдението на изпълнението на регионалната програма ще се осъществява чрез периодично събиране на данни, свързани по изпълнение на включените мерки в програмата, анализ на събраната информация, анализ на възникнали проблеми и причини за тяхното възникване от екип от експерти определен от членовете на регионалното сдружение.

За постигане на качествено изпълнение на задачите е необходимо ясно разпределяне на отговорностите на определени длъжности лица, отговарящи за тази дейност, спазване на мерките и целите в програмата и отчитане на дейностите и предприемане на коригиращи дейности при необходимост.

Тъй като ЗУО изисква общинските и регионални програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, система за наблюдение, отчет и оценка е разработена и включена в Регионалната програмата за управление на отпадъците.

Прилагане на такава система е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4, т. 20 от Закона, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 - система за оценка на резултатите и за актуализация на плана.

2. МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Мониторингът представлява процес на текущо наблюдение (мониторинг) чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при

изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Сроковете за събиране и систематизиране на данните трябва да са съобразени с нормативно изискваните срокове за отчети и доклади, с цел постигане на ефективност и ефикасност на процеса.

Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от плана достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Определянето кога да се извършват наблюденията е процес, който следва да отчита много фактори, свързани със същността на програмата, но и да се съобразява с икономическите и финансовите възможности.

Освен като финансова поносимост, предлаганата система на мониторинг трябва да отговаря и на други изисквания, като например:

- Да бъде разбирана от хората, които ще я използват и ще получават информация от нея;
- Да съобщава за отклоненията от плана през определени интервали от време така, че да бъде възможно предприемането на корективни действия преди последиците да са станали прекалено сериозни;
- Да посочва характера на коригиращите действия, които да върнат проекта обратно към плана;
- Да бъде представена в широко позната и лесно разбираема нотация;

ЗУО изисква Кметовете на общините да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март (чл. 52, ал. 9 на ЗУО), а регионалните сдружения за управление на отпадъците да представят годишни отчети за изпълнение на целите по чл. 31 от ЗУО до 10 март на следващата година. Поради това събирането и систематизирането на информацията за предходната година ще се извършва до края на месец февруари.

Контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците се упражнява от Общинските съвети (чл. 52, ал. 8 на ЗУО).

3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

Актуализация на Програмата за управление на отпадъците може да се извърши в случай на промяна във фактическите и/или нормативните условия (чл. 52, ал. 3, т. 2).

Процедурата на актуализация на програмата включва изготвяне на актуализиран вариант на Регионалната програма за управление на отпадъците за Регион Костинброд и внасянето на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общинските съвети на общините.